

ORSZÁGOS HIRLAP

Előfizetési árak:
Egész évre 14 frt, fél évre 7 frt, negyed évre 3 frt 50 kr.
Egy hónapra 1 frt 20 kr.
Egyes szám ára helyben 4 kr., vidéken 5 kr.

Főszerkesztő
MIKSZÁTH KÁLMÁN

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
VIII. kerület, József-körút 65. szám.
Megjelenik mindennap, hétfőn és ünnepnap után is.

II. év.

Budapest, 1898, csütörtök, szeptember 22-én.

261. szám.

Tanítómestereink.

(p—pp.) A szokás nagy hatalom, ki lenyűgözi a kritikát. Már apáink óta megszoktuk, hogy kedves nemzeti studiumunkra, a közjogra, a szélsőbal tanítsa a nemzetet. E főként oktató jellegű párt, e politikai szabad lyceum évtizedek óta iskolapadba szorítja a hazát és régidivatu tanítói pálcájával a falra mutat, ahol ékes ábrákban van szemléltetve a földi tudásnak összesége: a geográfiából az új ptolomeusi világnézet, mely azt tanítja, hogy az 1848-al jelölt vonal után már nem létező következik; a növényvilágból az erős tölgy, melynek közmondás szerint vigabban kell a tönkből kivirágoznia, noha tulajdonképpen nem fűrészelte le senki; a zoológiából a százfejű sárkány, a kamarilla, melyet a tanítómester csak leírásból ismer, mert mikor néha igazán megmozdul, akkor nem veszik észre. Láthatni itt még finomabb műszereket is: pontos gipszformákat, amelyekbe a haza szegény bölcse nem tudta beléönteni a paritást, mert ő lelkes máteriákkal dolgozott, nem holt érczezel: hüvös leneseket, miket a kotex elé kell tartani, hogy kiolvashassuk, ami nincs benn; és apró szalonfujtatókat, melyek arra valók, hogy szél kerekedjék. Ilyen dús tanszerek birtokában folyik az előadás, szabadon, egészen szabadon, mert hisz a lyceumnak még csak direktora sincsen. És, a szokás nagy hatalom lévén, mi összekuporodva ülünk a padokban és áhitatosan hallgatjuk a segédtanárok előadását és nem keressük,

hogy honnan veszi e csudaiskola a kvalifikációját? Hogy mely hivatottsággal tanít minket a szélbal közjogra? Hogy miért tiszteljük meg bizalommal a bonczot, aki a másik hitvallás dogmáit elemezi? Hogy miért hallgatjuk meg a tétéles közjogból a professzort, midőn ő csak a történelmi közjogból van habilitálva... Mindezt nem kérdezzük. Összefont karokkal ülünk és közönsége vagyunk a szabad lyceumnak. Persze, csak mellékesen, úgy napi munkánk végezte után, midőn van egy pár negyedóránk, amit nem tudunk hovátenni.

Harmincz év óta ami a közjogi viszonyoknak pontosabb külső formáiért történt, amit a paritásnak megfelelő állami életnyilvánulásokból elértünk; harmincz év óta, aminek csak külső állami, udvari és udvariassági tényekben fejlődése és a kettős schemához való közeledése eléretett: például a monarchiának paritásos elnevezése, a hadsereg, a külképviselet, az udvartartás kellő vignettirozása, a magyar katonai nevelés, a magyar nemzeti érületnek tettleg való, folyton-folyton ismétlődő kielégítése; harmincz év óta, mondjuk, minden külső közjogi vivmány (mert hiszen a tartalom az 'hal' Isten irva vagyon és már nem vivendő ki) egy másik pártnak a tudománya és harmincz év előtt általában is az egész tudományt ez a másik párt közölte először az emberiséggel és ime, ma mégis a szabad lyceum tudósai foglalták le a szakmát. Istenem, Istenem, vessük már egyszer föl a kérdést, hogy tulajdonképpen mi közük is hozzá?!

Ha azt magyaráznák, hogy a meglévő helyén milyen más meglévőnek kellene lenni, azt, beann lévén a diplomájukban, senki sem vitatná el ezektől a tudósoktól; de azt magyarázni, hogy a meglévőnek hogyan kell meglenni, ez, bocsánat, ez már a mi fakultásunk. Maradjunk meg hát az igazságos keretekben. Mi bizonyára nem csapunk át az ő territoriumukba.

A régi szokásjogon alapuló iskola-mesterkedés abból az alkalomból jut eszünkbe, hogy a pénzügyi bizottság mai ülésén is egy gyászos udvari aktus, a boldogemlékü királyasszony temetése gravamenekre szolgáltatott okot. Hogy a gyászpompa ideje alatt bizonyos fölíratok nem fejezték ki a magyar államiságot s hogy bizonyos királyi kéziratok ellenjegyzés nélkül jelentek meg. Emlyi a lista. Bánffy Dezső báró megadta rá a választ. Az első gravámen nem is volt meg, a második megvan, de vitás: a rendek alapításáról sehol sem intézkedik a törvény, sehol sem mondta ki, hogy a király, ha intézkedéseket tesz, például a saját pénztárából egy szárnyépületet emel Gödöllőn, vagy a saját pénztárából egy lovagi rendet alapít, hogy ahhoz miniszteri ellenjegyzés kellene. Hiszen az 1848. III. törvényczikk 3-ik szakaszának nem az a tendenciája, hogy a királynak kevesebb egyéni szabadsága legyen, mint akármelyik alattvalójának! Igen is, v a n n a k a k i r á l y n a k t é n y e i, a m e l y e k h e z n e m s z ü k s é g e s m i n i s z t e r i e l l e n j e g y z é s. Ezt bátorokodunk megizenni közjogi

Holtak ledugdosása.

Tarlókon ödöngvén az ember, néha megbotlik. Fiváncsiságból megnézi, hogy ugyan mi lehet az, amely e lapos és sima tereken utjának akadályául szolgál. Nagyritkán terméskövet talál, miket a homok terem nagy mélységekben, de némely részét fölturja a felszínre. Mondják, hogy a homok mélyében puha és ásóval különféle darabokra vágható, és kővé válása csak ott kezdődik, amidőn sütni kezdik a napsugarak. Legtöbb alkalommal azonban korhadt fadarab található ilyen helyen s akkor találgatni lehet, hogy ugyan mi volt az, miben megbotlottunk. Czövek-e, amit ott feledett a pásztor, karó-e, mihez legelő ló volt kötve, jelzőrud-e, ami az utat mutatta, vagy valamely reves fadarab, amely pásztor-tűz égetése alkalmával maradt ott.

A tépelődő ritkán jut arra a gondolatra, hogy hátha e fadarab valamely elkorhadt, kidőlt és elszántott kereszt törzse, melynek árnyékában valamely mostani nemzedék őse nyugodnék, ha ugyan nyugodni bírna. Pedig nem egyszer így is áll a sor. A pusztákban is csak hal a halandó s keresztény ember nem szokta sokáig levegőn hagyni az elhalt testet.

— Le szokás azt dugni — mondja a vén Kánya Tóni.

Sebők Antal ugyan a neve, de hát kit hívnak odakint a becsületes nevén? Itt-ott akad még csak olyan, akire gunyszavát nem találtak. Pap Jóska, a Vödörlopó Jóska, Sebők Mihály Örökös Ferencz, a Velford József pedig Sátán József.

A dolgon, hogy a holtakat le szokás dugni, ez mit sem változtat, miután tényleg le kell dugni a holtakat, ha azt nem akarja az ember, hogy fent maradjanak. Ledugatásuk annalélte biz leginkább csak ezen indokból történt. Ami bontatlan halom ma még a magyar pusztákon van, azokra ugyancsak nagy csodalattal tekintenek a régészek, ha egyszer ásni kezdik. Hogy vajjon miféle temetőnek nevezzék e halmokat. Krád-e vagy marahan, szittva-e vagy magyar, kun-e vagy bolgár? Tudja a jó Isten bizonyosan, de rajta kívül senki más. Mert, hogy e halmokban nem egyfajta s nem egyidőből való csontok fekszenek, az bizonyos. Ez állítás igazságául sok példát lehetne fölhozni, de minek? Mindenki fölérheti észszel, hogy a puszták népének sem papja, sem kántora, sem temetője nem volt akije elhalt, azt olyan helyre dugta, ahova látta, hogy az anja dugta a halottait s ezen

apa is csak odadugdosta az elhalt testeket, ahova apjától és öregapjától látta. Ezeréves ősök itt-ott megmaradt csontjai találkoztak mostani unokákkal a domboldalokban.

Kétkedőknek e dologban igazságul szolgálhat a mi vidékünkön a szatymazi domb. Jómagas domboeska, ott van az út mellett, kereszt a tetején. Azonban ha annyi keresztet tennének erre a dombra, ahány holttest benne van, akkor kevés volna a föld ebben a dombban arra, hogy azt a tömérdek keresztet beállítsák. Oda emberemlékezet óta temetkeztek. Ma már nem teszik, mert tiltja a törvény, de tíz esztendő előtt még ugyancsak tették.

Az esti órákban óvakodott oda a dombhoz a Mihály sógor, ásóval a kezében. Ő ásta a lyukat a domb oldalában. Akkor jött a dülkőn és csapásokon által a hangtalan menet, hozván alvó napraforgóvirágok és szemet hunyt akácok alatt a halottat koporsóban, mely olyan színre volt festve, amilyen kimaradt festék épen a tanyában tanáltatódott.

Kár volna azt gondolni, hogy minden szentség nélkül ment volna ősei közé e halott. Ki illyent hinne, téved. Mert nem volt ott ugyan rendes temető, nem volt hit szerint való pap, nem volt kántor, de ott volt Mihály sógor, ki e dolgokban már tökéletesen értette

tanítómesterünknek, a szélső baloldalnak. „Bármely rendelete, parancsolata, határozata, kinevezése csak úgy érvényes, ha a Budapesten székelő miniszterek egyike által is aláíratik.” Így szól a törvény, mindig arról a királyról szólván, aki uralkodik, de nem arról, aki a házat dekorálja. Az 1608. k. e. 10. és az 1741. 11. törvényezikkek is a magyar ügyeknek magyar tanácsosok által való elintézéséről beszélnek. A miniszteri ellenjegyzés mai törvényes normája pedig (mely különben az 1831-iki, belga alkotmány 64-ik paragrafusának simlijére készült) a királynak mindenféle kormánygati cselekményéről szól, de nem egyebekről. Nem engedjük hát az ellenjegyzési uniformist ráhuzni mindenre, mert akkor az ausztriai császár és Magyarország apostoli királya még a komornyikját sem bocsáthatja el miniszteri ellenjegyzés nélkül. A szabad lyceumon azonban, úgy látszik, ezt tanítják.

A mai „tanórától” egyébiránt azt is meg lehetne jegyezni, hogy más iskolában még gyászolnak a diákok és professzorok. Kissé korán méltóztattunk levenni a fekete drapériákat.

POLITIKAI HIREK.

Minisztertanács. Ma délután minisztertanács volt, amelyen a kabinet valamennyi résztvevő Wlassics dr. közoktatásügyi miniszter kivételével, aki a kormány képviselőjében Bécsbe utazott a királyné ő felségeért való mai és holnapi requiemekre.

A budget a pénzügyi bizottságban.

A képviselőház pénzügyi bizottsága ma kezdte meg az 1899. évi költségvetési előirányzat tárgyalását. Az ülésen Széll Kálmán elnökölt és Papp Géza volt az előadó. Az ugynevezett kisebb fejezetekkel kezdték meg a tárgyalást.

(A bécsi sérelmek.)

A királyi udvartartás költségeinél Komjáthy Béla felhossa, hogy a nemzet nagy gyászának napjai alatt Bécsben oly dolgok történtek, amelyek szó nélkül nem hagyhatók. Felhossa nevezetesen,

az eljárást. Mikor e sötét és hosszú tömeget látta mozogni a csapáson, azonnal pipára gyújtott Mihály sógor, (Tartsa is meg az Isten a szokását, mert pipa nélkül nem tökéletes az ember.) A menet odaért.

Mihály sógor azonnal a zsebbe nyúlt s papirosba takart csomagot vett elő. Ez komoly aktus, mit hozzáillő hangulattal kísérték a koporsóvivők. Mihály mondja: „Ime látom, hogy az egek megnyilatkoztának és az embernek fia áll az istennek jobbja felől...” Jönnek a többiek: a Felkiáltván, a Térdre esvén, a Megkövezék.

Végezetül Mihály sógor kibontja a papirba takart csomagot.

Abban szentelt tömjén van.

Azt a pipájába teszi.

Mikor a domboldalon vágott lynkba a halotti koporsót betolják, Mihály sógor erősen pipázik.

A szentelt tömjén szaga ez okból terjed mindenfelé. A női nép sirva fakad. Az emberek pedig vagy az állukat fogják keményen, vagy pedig pipájukba csavarják bele a szarát, mert nem áll benne eléggé szilárdan.

Az idekűnn való létel néha unalmas. Az ember elunja örökké a nézelődést vagy az

hogy a királyné koporsójánál oly feliratok voltak, amelyek Magyarország államiságát teljesen ignorálták: hogy a külhatalmak részéről történt nyilatkozatokban is oly kifejezések fordulnak elő, amelyek Magyarország önállóságával nem egyeznek meg; hogy az ő felsége által alapított rend alapító kézírata az 1848. III. törvényezik ellenére a kormány ellenjegyzése nélkül jelent meg. Mindezekre nézve felvilágosítást kér s biztosítást arról, hogy más esetekben Magyarország szuverénitása nem fog meggyaláztatni.

Bánffy Dezső báró miniszterelnök: Magyarország szuverénitásának meggyaláztatásáról beszélt előtte szóló. Ezt nem látta s nem is ismerheti el, hogy megtörtént volna. Sérelmeket se tapasztalt s ennelfogva, nézete szerint, megtorlás szüksége sem forog fenn. Nem vonja kétségbe, hogy a nagy gyász lesújtó hatása alatt az első perczben tett intézkedések bizonyos kivánnivalót hagytak hátra, de ezeket mind kiigazították s szóló, amidőn felment, semmi olyat nem tapasztalt, amit közjogi sérelemnek lehetne nevezni. A netalán előfordult rendellenességek se közjogi sérelmet nem képeznek, se az udvari személyzet terhére nem róhatók. Önérzetes kormányának igenis kötelessége az ország közjoga fellett örködni, de kicsinyeskedésekbe belemenni ily nagy gyász pillanatában s mintegy keresni az alkalmat arra, hogy soha semmi se mulhassék el sérelmek nélkül, erre önérzetes magyar kormány nem vállalkozhatik. Meglehet, hogy egyes külföldi uralkodók vagy külállami képviselők nem egészen korrekt kifejezéseket használtak részvétük nyilvánítása alkalmával; ámde abban a pillanatban, midőn a fájdalmas érzés hatása alatt valaki táviratot fogalmaz, nem hívhatja elő a tanácsosait. Magyarország tekintélye és méltósága parancsolja, hogy a nagy gyász pillanatában ily kicsinyességekkel ne foglalkozunk. A rendek alapítása és létrehozása tekintetében sehol sem intézkedik a törvény; szóló ennelfogva nem is látta szükségesnek az ellenjegyzést, ami felhossága szerint akkor van helyén, a midőn a rendjel adományozása történik.

Igaz, hogy ez némileg ellenmondásnak látszik a történetekkel szemben, de a harminczéves gyakorlat az, hogy a felséges urnak és a hazának közvetlen környezetében levő egyének kitüntetésénél az ellenjegyzés mellőzött. Beismeri, hogy van ebben némi hiányosság, de a harminczéves gyakorlat ezt fogadta el s ez ellen épen a mostani fájdalmas alkalmal való rekriminalást legkevésbé tartaná helyénlevőnek. (Élénk helyeslés.)

Komjáthy Béla fenntartja magának, hogy a szóban forgó kérdéseket a Háiban felvehesse.

A bizottság helyeslő tudomásul vevén a miniszterelnök kijelentéseit, a tételt megszavazta.

A kabinetiroda szükségleténél Komjáthy felvilágosítást kér a miniszterelnöktől arról, hogy a kabinetirodánál alkalmazottak tudnak-e magyarul is. **Bánffy** miniszterelnök felvilágosításai után, melyeket Komjáthy megnyugvással vett tudomásul, a tétel megszavaztatott.

Az állandó országház építési szükségleténél tudomásul vette a bizottság a miniszterelnöknek az állandó országház építésének előrehaladása tárgyában tett jelentését.

(A kiegyezés.)

A közösgyi kiadásoknál Komjáthy kijelenti, hogy pártállásánál fogva a tételt nem szavazhatja meg. Felvilágosítást kér a kormánytól, hogy a kiegyezési tárgyalások folyamán miként biztosította a nemzet jogait, kérdi, hogy vajjon mi lesz a kiegyezésből, nehogy abba a kényszerhelyzetbe jusunk, hogy újra provizóriummal álljunk szembe?

Lukács László pénzügyminiszter megjegyzi, hogy arra a kérdésre, mi lesz a kiegyezésből, a kormány eddigi nyilatkozatai s az eddig történtek megadják a választ. A kormány álláspontja az, hogy a szabad forgalom föntartása Magyarország és Ausztria közt leginkább felel meg. Ebből kiindulva, elkészítette a kormány a megfelelő törvényjavaslatokat. Az időközben bekövetkezett ismeretes események után is megmaradt a kormány eddigi álláspontján s ma is azt tartja czélszerűnek.

Intézkedések történtek, hogy a megfelelő előterjesztések Ausztriában újra benyújtassanak. A mi óhajunk az, hogy a kiegyezés, úgy ahogy kontempláltott, létrejöjjön. De nem tudjuk, hogy Ausztriában mi fog történni. Ha az történnék, hogy odaát az előterjesztések nem intézgetnének el, a törvény értelmében előáll a kormányra nézve a kötelezettség, hogy az önálló intézkedésre vonatkozólag tegye meg javaslatait s a kormány kötelességének eleget is fog tenni.

Egy félreértésnek azonban elejét óhajtja venni. Az önálló intézkedést ne tekintsek egyértelműnek az önálló vámtörvényt behozásával. Mera kettő egyáltalán nem azonos dolog. A kormány az önálló rendezkedés esetén is arra fog törekedni, hogy a szabad forgalom Magyarország és Ausztria közt — ha más formák között is — lehetőleg fenntartassék.

Komjáthyt nem nyugtatja meg a miniszter nyilatkozata. Elismeri, hogy sokan vannak azon a nézeten, melyen a miniszter, de szerinte a törvény-

állatok körül való ténfergést, lehullott gyümölcs szedését vagy a légyfogdosást, ami pedig néha igen alkalmas mulatság. Gyerünk hát el a csárdába, ami ugyan ma már rendes adó alatt álló bormérés, amelyben sört is lehet kapni, jó hóba hűtöttet. (Viz nem lévén a környéken, jég sincs s így a havat szokás elvermelni.) Jön az öreg Kánya is, aki a régi világból való tizenkét évét szolgált ember s hihetetlen katonai tettek elmondásával mulattat. Ha nem volnának annyira nyersék, mint a milyének, érdemes volna mondásait leírni, mint a régi obsitos bakaélet utolsó maradványait. Beszéli hát Kánya, hogy mit csinált ő Macsentánál és Kollényónál s közben ahogy az uton haladnak, azt mondja:

— Ne arra.

— Hát merre?

— Emerre ni — mutat egy nagy tábla kukoriczára.

— Már hogy lehetne arra menni?

— De pedig arra köll.

Le lehetne ugyan a hitet tenni arra, hogy erre sohasem jutunk a csárdához, hanem inkább távolodunk, azonban arra is le lehet a hitet tenni, hogy mégis csak Kánya tudja jobban a dolgot s ennelfogva bizonyosan rövidebb idő alatt jutunk el ezen az uton a csárdához.

Haladunk hát a kukoriczában, azután egy kis tisztáson. Sohasem jártam erre.

— De pedig most már csak az eprösön átmönjünk, aztán ép a ház hátuljába jutunk.

Nagy darab föld ez, körülültetve eperfákkal. Dombos hely, most buza után való széna van benne. Átme gyünk rajta, közben megbotlott valamiben s föl is bukott azonnal.

— No — mondom — ez jó hely, ide sűrűn eljőjjünk.

Kánya mosolyog.

— Vigyázni köll egy kicsit, mert itt körszöcskők vannak.

Ekkor tudom meg, hogy e hely voltakép temető. A nagy viz alkalmával vált azzá. Azon időben nem volt még sem plébánia, sem temető a szegedi pusztákon s hogy a Tisza víz alá tett minden városi temetőt, a zákányiaknak ezt a helyet jelölték. De kevés idő múlva eltöltötték s ilyformán keresztig alig van benne tíz darab. A többi már kipusztult, ezek is korhatagok, nem sokáig maradnak már meg. Tanyai kovács verte vas-szív van mindeniken s olvasható a keresztteken a nagy árviz szomorú dátuma: 1879. tavaszi hónapjai. Mindjárt tíz nappal a betörés utánról áll egy veres márvány-kereszt, az egyetlen kőből való. Bi-

ből nem lehet mást magyarázni, mint hogy ha a megegyezés alkotmányos uton nem jó létre, az önálló vámterület felállításandó.

Megköveteli, hogy amint a miniszter nézetét sokan helyesnek tartják, úgy az ő nézetének jogosultságát is elismerjék. Utalva a vámkonferenciára is, hangsúlyozza, hogy a kormány kötelessége gondoskodni arról, hogy a nemzet ne legyen meglepetéseknek kitéve. Ha a kormány álláspontja mellett lesz a többség, neki, mint alkotmányos polgárnak, meg kell hajolnia.

Föltehető azonban, hogy a többség más nézetet lesz s hogy a kormány az év végéig nem viheti keresztül programját. Kérdi, hogy ez esetben mi történik s hogy megtették-e az intézkedések, hogy a nemzet érdekei az esetre is megóvassanak, ha a kormány álláspontja nem nyerne többséget.

Lukács László pénzügyminiszter szükségesnek tartja előtte szólóval szemben megjegyezni, hogy a kormány sohasem mondta, hogy mindenáron, még áldozatok árán is, fenn kívánja tartani a közös vámterületet, sőt inkább úgy nyilatkozott, hogy mindaddig, míg az ország érdekeinek megfelelő, fenn kívánja tartani a szabad forgalmat Magyarország és Ausztria között. Ami a vámtarifa kidolgozását illeti, a kormány kötelességének tartotta azt a Ház határozatánál fogva s a lejáró nemzetközi szerződésekre való tekintettel is, de annak bizonyításával, hogy ez talán az elszakadási törekvéseknek tápot adott volna, ne hivatkozzanak a vámkonferenciára, mert azok, akik e konferencián felszóltak, a vámközösség fentartása mellett nyilatkoztak. Hogy a többség vele lesz, azt reméli, de ha mégis bekövetkeznék a kormány kisebbsége, a kormány távozik helyéről és semmi akadálya nem volna annak, hogy utódja megtegye a megfelelő intézkedéseket. Most azonban ne kívánják a kormánytól, hogy egyebet tegyen, mint amit az ország érdekében jónak tart.

Komjáthy felszólalása után

Pulszky Ágost szól és helyesli a pénzügyminiszter által mondottakat. Megjegyzi, hogy a felosztás alapjául az eddigi kvótaarány van felvéve.

Matlekovics Sándor utal arra, hogy Komjáthy és társai hazafiatlanoknak tartják azokat, akik az önálló vámterület ellen nyilatkoznak, ha ennek elejét akarják venni, ne magasztalják minduntalan az önálló vámterület előnyeit, ha pedig azt teszik, nekik is meg van a joguk a haza szempontjából a közös vámterületet védeni.

Dániel báró kereskedelmi miniszter Komjáthy kérdésére kijelenti, hogy legközelebb szét-

osztatja a vámankét naplóját s akkor mindenki meggyőződhet arról, hogy vajjon a pénzügyminiszternek-e, vagy Komjáthy-nak van igaza.

Komjáthy válaszol Matlekovicsnak, hogy ő senkinek az intencióját nem gyanúsította.

Kossuth Ferenc Magyarország életkérdését és gyarmati helyzetéből való megszabadulásának alapföltételét látja abban, hogy ne legyen továbbra is megosztva a termelés azon forrásától, melyet az ipar képvisel, ennek a fejlesztése pedig csak úgy lehetséges, ha a kezdetleges hazai ipart a fejlettebb és erősebb osztrák iparral szemben megvédjük. Ma senki sem mondhatja meg, vajjon meg lesz-e köthető Ausztriával a vámszövetség; anomália tehát oly föltételeket is belefoglalni a budgetbe, amelyek beváltása mindenesetre nagyon kétséges.

Gyurkovits mint a vámankét tagja, konstataálja, hogy a többség a vámközösség fentartása mellett nyilatkozott.

Székely Kálmán elnök jogosnak tartja a kérdésnek Komjáthy által történt fölvetését, úgy véli azonban, hogy a történet nyilatkozatok után a kérdés érdemével való bővebb foglalkozástól eltekintethet most a bizottság s akkorra hagyhatná ezt, mikor nagy hordereje és összes következményei mérlegelhetők lesznek.

Ezután a bizottság hozzájárul az elnök javaslatához és megszavazza a tételt.

(Egyéb tételek.)

Horvát-Szlavonországok belbiztosítási szükségleténél Gyurkovics, Komjáthy és Kossuth rövid felszólalása után ezt a tételt is megszavazzák.

A miniszterelnökségnél Komjáthy kérdezi, vajjon nem tartaná a kormány szükségesnek, hogy a speciális kérdések vezetése a miniszterelnökségnél egy külön osztályban csoportosíttassék.

Bánffy báró miniszterelnök válaszolja, hogy az már megoldott kérdés; az 1896—1897. személyszaporítások e tárczánál kizárólag azon czélből történtek, hogy a nemzetiségi és szociálisztikus kérdéseket egyöntetűen és kellő eredménytel lehessen irányítani. Erre meg van a külön osztály és szóló úgy véli, hogy ez nem is működik eredmény nélkül.

Gyurkovics az állami zászló használatára vonatkozó rendelet ügyében szólalt fel. Bánffy báró válaszul és az új miniszterelnöki palota építésének ügyéről tüzetes felvilágosítást adván, a bizottság megszavazta az előirányzatot.

Az ő felsége személye körüli miniszter szükségleténél Kossuth és Komjáthy felszólalása után

fölött, amelynek egyrésze már rendekbe kasszalva hevert a kereszték között, hogy száradjon s így szól:

— Én is hoztam titokban ide kettőt. Régen.

— Kétd is?

— Én is — felelte. — Két egymásután való évben. Kicsi volt mind a kettő. Az egyik, a lán, az most lőtt volna husz esztendő, de hát azt nem keresik. De amant már a tavaszra alighanem keresik rajtam, hogy hová töttem.

— Annyi idő mulva?

— Hát — felelte magyarázatul. — Az gyerek volt, a tavaszra bizonyosan keresik a sorozáshon. De hát — folytatta, ismételtén tekintvén körül az eperfas téren — hogy mutassam mög, hogy möghalt kicsi korában, mikor még a helyit sem tudom, ahová elástam?

Persze, éjszaka dugta le, titokban. Honnan tudná most, hogy hol a halott e jó tágas helyen?

Még egy darabon időztünk ott, mulatozván azzal, hogy olvastam a kereszték korhadt betűit Kányának, aki nem ismer irást. Azután a csárdába mentünk, de nem érdemes ilyen alkalmak után a csárdába menni, mert Kánya Tóni igen sűrűn folyamodott a kendőjéhez...

Tömörkény István.

Bánffy báró miniszterelnök válaszolja, hogy mihe-lyest a szükség parancsolja, gondoskodni fog arról, hogy külön személyi-vel töltessék be a tárcza vezetését.

Az állami számvéviszék és a horvát miniszterium szükséglete változtatás nélkül elfogadtatván, a belügyi és kereskedelmi tárczák költségvetésének tárgyalását holnapra tűzték.

Ellentétek.

(Az obstrukció mellett és ellen.)

A „Magyarország” tegnap este kijelentette, hogy egyetlen csatasorban fog obstruálni az ellenzék minden árnyalata — eltekintve a meg nem bízható függetlenségi elemektől és a jó tanácsokat osztogató ellenzéki lapoktól.

S íme ma két olyan esemény történt, amely nagyon is leszálítja ez ujság kijelentésének az értékét.

A „Budapesti Hirlap”, amely sok rokonszenyvel viselkedik a nemzeti párt iránt, vezércikket közöl, amelyben igen komoly színekkel lefesti a veszedelmet, amelyet az obstrukció okozna. E lap többek között ezeket mondja:

Igen nevezetes fordulóhoz jutottunk alkotmányos életünkben. Bizonytalanságok, váratlan-ságok leskelődnek ránk. Kinék kell e súlyos idő magasztalára emelkednie, ha nem Apponyinak, ha nem Horvátszky-nak, ha nem Hódossynak? Mállo és jogos az ő keserűségük; de nem magánügyet szolgálnak, hogy elhatározásukra kérésükkel merítsenek tanácsot.

Meggyőződhetnek egyről, arról, hogy az, ha a kiegyezést megobstruálják, nem Bánffynak a veszedelme, hanem az országé és az — övék. Bánffynak Eötvös Károly bizalmatlansági indítványa már is biztosított egy fényes bizalmi szavazatot.

Czikket ír a „Budapesti Tagblatt” is, amelynek még erősebbek a nemzeti párttal való nexusai. Ez az ujság is elítéli — ugyanily szempontból — Eötvös bizalmatlansági indítványát és szól ugyan a kormány felelősségéről arra az esetre, ha letérne a törvény útjáról, de egy szóval sem erősíti meg a „Magyarország” híret, hogy a nemzeti párt vezetői majd az obstrukciót.

Ezzel szemben az „Egyetértés” még mindig azt írja mai reggeli számában, hogy az ellenzéki pártok már a pénteki ülésre teljese csatasorban fognak fölvonulni mert nincs kizárva, hogy már az első órában folytatni kell a harczt. Az ellenzék nem fog támadni, hanem bevárja a miniszterelnök nyilatkozatát, mert az a fölfogás, mely az ellenzék soraiban az elmúlt héten egyhangú támogatásra talált, hogy tudniillik a miniszterelnök nyilatkozzék a kiegyezésről, ma jogosultabb, mint valaha. Hozzáteszi még, hogy: „Bármily óriási csapással sújtotta is az Isten ezt az országot, ez nem lehet ok arra, hogy mi Bánffyek gazdálkodásával meg legyünk elégedve. A parlamentarizmus kiguhnyolása volna, ha most eldobnánk a kibontott lobogót. H a r e z o l n i f o g u n k t o v á b b — k i m é l e t n é l k ü l.”

Ellenben a „Magyarország” ma már nem ír cikket a „helyzetéről” és nem tesz semmit hogy megerősítse az egyértelmű obstrukcióra vonatkozó híreit.

Tehát úgy látszik, nagyon alapos volt a kételyünk, melylyel az obstrukciós szövetség híret fogadtuk.

Megemlítjük különben, hogy Komjáthy Béla kérdésére Lukács László pénzügyminiszter a pénzügyi bizottság mai ülésén érdekes és fontos kijelentést tett a kormány terveiről, úgy, hogy most már teljesült az a kívánság, mely arra törekedett, hogy a kormány informálja az országot jövő tervei felől.

Úgy látszik, érdekesebbek ennél a csatasorban azok a hírek, amelyek Ausztriából érkeznek. Ezek a hírek pedig azt mutatják, hogy hiába volt minden reménykedés, nem békülnek ki az osztrákok és nem is függesztik föl az obstrukciót a kiegyezési javaslatok előtt sem.

A „Politik” azzal a híreszteléssel szemben, hogy a csehek a gyászszóra való tekint-

zonyos Dobó neve van rajta, de a sírnak már nyoma sem látszik.

— Pedig ez ugyancsak helyben hagyta a családját — mondja Kánya — mert igón gazdag embőr volt. Mégis, még csak egy koszoru sincs a sírján.

— Vagy legalább fölhintolhatnák a sírt. Ennyivel mindenki tartozhat a halottja irányában.

— Hát — szól Kánya megállva — aki töheti.

— Hát mibe kerül? Egy ásóval egy óra alatt meg lehet csinálni.

— Nono, aki töheti. De aki nem töheti, mert nem szabad.

— Nem szabad? Ki tiltja?

— A város. Mikor eltöltötték ezt a helyet, azután is még sok halottat loptak ide úgy éjszakákon, titokban.

Lassan tette hozzá:

— Ez mégis csak szentölt föld. Azután az olyan elhagyatott embőrrel vagy kis lélekkel mit bajoskodjanak. Egynapi járóföldre vigyék? Nincs a szögénynek pénze a papra, hát csak ide ledugták valahova.

Kételkedve álltam előtte. Elértette a szótalanságot, hogy nem hiszem a beszédét. Szétnézett hát az ősz ember szomorúan a széna-

tettel áldozatokat fognak hozni a béke érdekében, kijelenti, hogy a csehek semmit sem engednek jogaikból és a cseh képviselők nem is gondoltak arra, hogy az obstrukció engedékenységet áldozatok árán nyerjék meg.

Ezt az álláspontot a cseh képviselők legközelebbi konferenciájukon a legnagyobb nyomatékkal hangsúlyozni fogják.

De nem engednek a németek sem.

A stíriai német néppárt határozati javaslatot fogadott el, hogy a harcot a kormány ellen az obstrukció minden eszközével folytatják, amíg a nyelvrendeletek léteznek. A párt egyttal határozott állást foglal ama igyekezet ellen, hogy a gyászestből a kormány politikája javára tökéletesen kovácsolassék és elítéli a koronának a politikai harcokba való behurcolását, mint legnagyobb tapintatlanságot. A magyar kiegyezés ellen is obstruálni kell és a tárgyalást előkészítő bizottságba a párt tagot nem küld. Egyebekben úgy vélekedik a párt, hogy ez idő szerint — sajnos — kiegyezésellenes többség nem remélhető. A pártértekezlet kimondotta végül, hogy a Schönerer-csoportnak bevonását szükségesnek tartja.

Nem ért el a kormány semmi eredményt eddig folytatott alkudozásával és nem lesz eredménye az ezután meginduló újabb tanácskozásnak sem. Sőt nincs kizárva az sem, hogy a Reichsrath a csendes obstrukciónál ismét a dühöngő obstrukcióra fog áttérni.

A kiegyezési javaslatok elfogadása pedig kizártnak látszik még akkor is, ha a Reichsrath belemenne a javaslatok tárgyalásába.

KÜLFÖLD.

Török mosakodás. Konstantinápolyból táv-íratozzák: Hivatalos török körökben nagy határozottsággal tiltakoznak a kandiai ozmán helyőrségnek a legutóbbi zavargások alkalmával tanúsított magatartásáról több helyen, de különösen az angol sajtóban terjesztett hírek ellen és a leg-határozottabban állítják, hogy a török csapatok, amelyek nagyban hozzájárultak a rend helyreállításához, teljesen korrekt magatartást tanúsítottak és ezt minden informált helyen elismerték. Határozottan állítják továbbá, hogy most már konstatálták, hogy a krétai muzulmánok első esőületei a zavargások első napján csak fegyvertelen emberékből állottak. Csak midőn szét akarják őket osztani s eközben három muzulmán megöltek, gyűltek össze más muzulmán csoportok, most már fegyveresen, de valószínűleg akkor sem került volna vérengzésre a dolog, ha Kandia keresztény lakosai házaikból nem lönek a mohamedánokra, ami a végzetes összeütközést előidézte.

Picquart a bíróság előtt.

(Távirati tudósítások.)

Picquart ma a bíróság nyilvános tárgyalásán a következőket mondotta:

— Talán ez az utolsó alkalom, hogy a nyilvánossághoz szólhatok. Talán már az éjjel a katonai fogházban fogok aludni. Tudja meg a világ, hogy nincs szándékomban öngyilkosságot követni, ha tehát hirtelen meghalnék, akkor meggyilkoltak!

Picquartnak ez a nyilatkozata élesen jellemzi, mily sötét középkori motívumok játszanak bele a Dreyfus-ügybe. Ma attól kell tartani, hogy eltesznek láb alól mindenkit, aki a nyílt igazságot ki meri mondani.

Picquart fellebbvitelét különben megmagyarázza az a cselszövény, amelyet ellene a katonai párt ma — az utolsó órában — készített. Egy újabb váddal léptek ki, csak azért, hogy elvonják a polgári bíróság hatásköre alól és katonai módra ítélkezzenek fölötte.

A bíróság a mai tárgyalást különben elnapolta.

A nap másik eseménye az, hogy Peloux fölmentették párisi táparancsnoki állá-

sától. E hír azonban még megerősítésre szorult. Pellicux is szerepelt a Dreyfus elleni szindikátusban és a Henry-féle leleplezések egyik áldozata lön.

A revízió-bizottság alkalmasint csak kedden közli a minisztertanácsossal vizsgálatának eredményét.

Páris, szeptember 21.

A rendőri fenytő bíróság ma kezdte meg a tárgyalást Leblois és Picquart ellen a nemzeti védelemre vonatkozó titkos okiratok nyilvánosságra hozatala miatt. A tárgyaláson, amelyet délben nyitottak meg, számos francia és külföldi újságíró volt jelen. Picquart-t két rendőrügynök kísérte. Leblois szabadlábon volt.

Picquart 1854. szeptember 6-án született, tehát ma negyvennégy éves. Amikor tisztigrangjától megvált, ő volt a francia hadseregnek legfiatalabb ezredese. Már a Zola-pör idejében föltűnt eleganciájával és energiájával. A mai végtárgyaláson polgári ruhában jelent meg bírái előtt s az elnök egyszerűen Monsieur Picquart-nak szólította. Két hónap óta van vizsgálati fogságban s a bíróság a letartóztatás óta fölmerült körülmények mellett is föntartotta a vizsgálati fogságot.

A Picquart ellen emelt vád — ismételjük — az, hogy ő a hadügyminiszterium hivatali titkait elárulta Lebloisnak, aki viszont azokat elmondta Scheurer-Keszternének.

Ez az a vád, amelyért Picquart-nak ma a rendőri bíróság (tehát nem esküdtszék) előtt felelnie kellett. A katonai párt azonban meglepetésül egy coup-t rendezett ellene. Páris katonai kormányzója hadbíró-ság elé kívánja állítani Picquart-t, mert azzal gyanúsítja, hogy a Walsin-Esterházyra nézve terhelő, ugynevezett Petit Bleu-t hamisította. Ez a legújabb intriga. Picquart ellen.

A mai tárgyaláson a katonai párt ez újabb csinyje egy batott, mint egy bomba. Annyival inkább, mert a teremben rendkívüli szimpátia nyilvánult meg Picquart iránt. Már midőn végigment a törvényszék folyosóján, éljen kiáltások fogadták, a teremben pedig számosan körülfogták és kezet szorítottak vele.

A hetven napig tartó vizsgálati fogság kissé megviselte. Egész halvány volt az arca. Nyugodtságát azonban szenvedései dacára is megőrizte, megköszönte a nagy rokonszenv nyilvánításait.

Picquart és Leblois mögött védőik foglaltak helyet.

Az elnök felteszi az általános kérdéseket, melyekre Picquart a következőkben felelt:

— 44 éves vagyok, lakom a vizsgálati foglyok házában, nyugalmazott alezredes vagyok.

Elsőnek a főügyész emelt szót és a tárgyalás elhalasztását kérte, mert a párisi katonai parancsnok megkeresésére a katonai hatóság Picquart ellen a „Petit Bleu“ néven ismert és már többször említett irat ügyében vizsgálatot indított. Szükséges, hogy megtudjuk, vajjon Picquart-e a szerzője ennek az iratnak s azért a tárgyalást el kell halasztani, amíg a „Petit Bleu“ felől ki nem derül a teljes valóság.

Labori felháborodva támadta az ügyész indítványát és nyilvános felvilágosítást követelt. Nem akarja, hogy Picquart a polgári bírásokodás alól kivonassék és a katonai bíróságnak kiadassék. A „Petit Bleu“-t hitelesnek tartja.

Fabre védő Leblois nevében csatlakozik Labori fejtegetéséhez.

Picquart szót kért az elnöktől.

Elnök: Nemde, a tárgyalás elnapolásának kérdéséhez akar szólni?

Picquart: Igenis. Csak néhány szavattal. Ezután hangosan, félíg a közönség felé fordulva, így folytatta általános figyelem közepette:

— Én azt kívánom, hogy azonnal ítélkezzenek felettem. Én meg fogom mutatni, mi csoda hallatlan machinációk folynak ellenem. Én be fogom bizonyítani, hogy a hamisítás vádja, amelyet ellenem emelnek, rágalom.

Ma este talán már a Cherche-Midi fogházban

leszek és talán már nem lesz többé alkalmam arra, hogy polgári bírák előtt megjelenhessek.

Sulyt helyezek arra, hogy a nyilvánosság előtt kijelentsem a következőket:

Én sohasem fogom magamat fölkasztani, mint Lemerrier, valamint sohasem fogom borotvával elvágni a nyakamat, mint Henry ezredes. Én nem leszek öngyilkos. Ha tehát engem halva találának, akkor nem én öltem meg magamat. (Hosszantartó mozgás a közönség körében.)

Picquart: Soha sem leszek öngyilkos. Emelt fővel, szabad homlokkal fogok bírám elé állani és a váddal szembeállni. (Taps.)

Elnök rendre inti a hallgatóságot.

A törvényszék visszavonul, hogy a főügyész indítványa felett határozzon.

Egy órai tanácskozás után a bíróság kimondja a tárgyalás elhalasztását, mire a főügyész megindokolja a törvényszéknek ezt a eljárását.

Labori kijelenti, hogy a jelen körülmények közt lemond arról, hogy Picquartnak szabadlábra helyezését kérje.

Clemenceau végül még ezt a megjegyzést kockáztatta:

— Csak maradjon Picquart, ahol van: biztosabb helyen van, ha polgári fogságban van.

Ezzel a tárgyalás véget ért.

A közönség újból Picquart-hoz siet és nagyon sokan kezet szorítanak vele.

Picquart erre így szól a körülötte levőkhöz:

— Nem rólam van itt szó, hanem egy nagyon gyalázatos tetről, amelyet a hazával szemben elkövetnek és Franciaországot rossz hírbe keverik az egész világ előtt.

A polgári rendőrök közrefogták Picquart-t, hogy a fogházba kísérjék. Picquartot eljónkiáltásokkal üdvözölték mindenfelől, míg a kocsihoz ért, amely a fogságba vitte.

Páris, szeptember 21.

Ma délután egy esendörtiszt a dé la Santé fogházba ment, hogy Picquart-t a katonai fogházba vigye.

Páris, szeptember 21.

A Havas-ügynökség jelenti: Külön forrásból nyert értesülés szerint a kormány teljesen távol áll a Picquart ezredes ellen újabb indított vizsgálattól. A vizsgálatot a katonai hatóság indította meg. Minthogy a fenytő rendőrbíróság az ügyet bizonytalan időre elnapolta, a katonai hatóság lépett közbe, amelynek akcióját nem lehet megakadályozni. Az újabb eljárásnak szabad folyást engednek.

Páris, szeptember 21.

A revízió kérdésének megvizsgálására ma délután ült össze az igazságügyi miniszteriumban a bizottság. A bizottság munkálatairól lehetetlen bármit is megtudni. A vizsgálatot a bizottság valószínűleg hétfőn fogja befejezni és az eredményt kedden fogja közölni a minisztertanácssal.

Páris, szeptember 21.

A hadügyminiszterium helytelennek nyilvánítja az „Echo de Paris“-nak azt a híresztelését, hogy Chanoine hadügyminiszter Zurlinden tábornokot, Páris katonai parancsnokát, utasította, hogy indításon vizsgálatot Picquart ellen. A bírói üldözés megindítása egyedül Zurlinden tábornokot illeti meg.

Páris, szeptember 21.

A „Figaro“ úgy tudja, hogy Couturier, a revízió-bizottság előadója, ugyanazt az álláspontot fogja elfoglalni, amelyet Sarrien igazságügyminiszter a minisztertanácsban elfoglalt.

Köln, szeptember 21.

Az orleansi herceg manifesztumáról a „Kölnische Zeitung“ vezércikkében a következőket írja: „Most, hogy az orleanista veszély ismét közelebb jött egy lépéssel, a revízió barátainak csak annál erősebben kell oda törekedniük, hogy az orleanista üzemeknek minden rendelkezésre álló eszközzel véget vessenek. Németország nyugodtan néz a fejlemények elé, nem okoznak neki aggodalmat sem a köztársaságiak, sem az orleanisták. El kell itélni az orleansi herceg eljárását, aki a nemzeti zűrzavar pillanatát egy kiáltvány kibocsátására használta fel.“

TÁVIRATOK.

Olaszország és Kolumbia.

New-York, szeptember 21. A „New-York Herald”-nak azt jelentik Panamából, hogy a diplomáciai összeköttetés Olaszország és Kolumbia közt megszakadt. Kolumbia hatályon kívül helyezte a főnálló szerződéseket, visszaadta az olasz ügyvivőnek iratait s az olasz konzultól és a konzuli ügyvivőtől megvonja az exequatort.

Cervera hazatérése.

Santander, szeptember 21. A „City of Rome” gőzös ma Cervera tengernagygyal, továbbá Eulate, Chacon s Paredes hajóskapitányokkal és több más tiszttel ideérkezett. A kapitányok partraszállásakor éljenzés hangzott, egyébként teljes rendben történt a partraszállás. Eulate kapitánynak a harcban kapott sebei még nem gyógyultak meg.

Irók kongresszusa.

Torino, szeptember 21. A nemzetközi írói és művészi egyesület kongresszusát ma nyitották itt meg. Umberto király képviselésében megjelent az aostai herceg, továbbá Leticia és Helena hercegnők, Nasi miniszter, az összes hatóságok, számos neves író és művész, valamint igen sok idegen.

A dán választások.

Kopenhága, szeptember 21. A landting alkotmányosan kivált felerészének helyébe ma voltak a választások, amelyeknél a baloldal négy helyet hódított, még pedig hármát a jobbpárttól és egyet a mérsékelt balpárttól. Az ellenzék most 25 tagból, a jobbpárt pedig 31 választott és 12, a király által kinevezett tagból áll.

Az anarchisták ellen.

Róma, szeptember 21. Az „Italie” szerint több hatalom elhatározta, hogy október hónapra nemzetközi értekezletet hívassék össze, amely az anarchisták ellen való közös védekezés ügyében tanácskozzék, még pedig nemcsak a merényletek megakadályozásának szempontjából, hanem abból a célból is, hogy elejét vegyék az anarchista propagandának a kaszárnyákban és műhelyekben.

Az „Opinione” teljesen alaptalannak nyilvánítja egy külföldi lapnak azt a híret, hogy Vilmos német császár, ha legközelebb Velencében lesz, tanácskozni fog az olasz miniszterekkel az anarchisták ellen teendő nemzetközi intézkedések tárgyában.

HIREK.

A temetés után.

(A szombati gyásznappal.)

Erzsébet királyné ő felsége elhunyt alkalmából e hónap 24-én, szombaton délelőtt tíz órakor. Vaszary Kolos hibornok-hercegprímás a budavári Mátyás-templomban ünnepélyes gyászmisért fog szolgálatni. Erre az országos gyászistentiszteletre a meghívók széküldése iránt Wlassics Gyula válási- és közoktatásügyi miniszter ma intézkedett. E gyászistentiszteletre hivatalosak lesznek: a kormány, a törvényhozás mindkét háza, az egyházi főhatóságok, zászlós urak, a hadtestparancsnokság és honvédfőparancsnokságok, az országos központi állami hatóságok és hivatalok, a pest-vármegyei és a székes fővárosi törvényhatóság és a Budapesten székelő konzulságok. A templomba való belépéshez külön belépőjegyek adának ki, melyek a felsorolt testületeknek és hatóságoknak megküldetnek. A törvényhozás mindkét házának tagjai saját és családtagjaik számára a belépőjegyeket az illető háznagyi hivatalnál, a törvényhatósági tagok és családtagjaik pedig a főispáni, illetve polgármesteri hivatalnál vehetik át jegyeiket. Az országos isteni tiszteltem belépőjegyekkel a hölgyek is megjelenhetnek. Mindazok, akik még belépőjegyekre igényt tartanak, ezeket a vallás és közoktatásügyi miniszterium elnöki oss-

tályában (V., Hold-utca 8.) pénteken délelőtt 9—2 és délután 4—6 óráig vehetik át.

(A magyar nők kegyelete.)

Magyarország asszonyai lerótták kegyeletüket a nagy magyar asszony emléke iránt.

Zsufolásig megteltek a városháza tanácstermének padsorai. Gyászuhalás hölgyek foglalták el a helyeket. Összegyűltek Magyarország asszonyai. Távol vidékekről zarándokoltak fel a nőegyletek elnöknői, tagjai, képviselve a magyar asszonyokat, akik nagy szeretettel fogják megörökíteni a királyné emlékét.

Valami nyomasztó szomorúság töltötte be a termet, csöndben ültek egymás mellett a gyászuhalás asszonyok. Négy órakor megtelt a terem teljesen. Száznegyven vidéki és fővárosi jótékony egyesület képviselői voltak együtt.

Egy fehér szobor, fekete márványtalapzaton állott a terem közepén. A szobrot gyászfátyol takarta.

Özvegy Teleky Sándorné grófné foglalta el az elnöki széket. Mellette az emelvényen Jókai Mór ült.

A gyászuhalás elnöknő szavai nyitották meg az ülést. Meghatottságtól remegő hangon hívta fel a jelenlevőket, fogadják el azt az indítványát, hogy a legjobb királyné emlékét a magyar nők méltó módon örökítsék meg. Nemzetünk védőangyala, minden női erény megtestesülése volt, feledhetetlen királyné emléke kell, hogy legalább részben kifejezője legyen nagy szellemének. Ennek az alapnak az „Erzsébet királyné szoborbizottság”-nak megalakítására gyűltünk egybe.

Kéri az egybegyűlteket, hogy az országos bizottság tisztikarát válasszák meg.

A grófné erre Jókai Mórt kérte fel az emlékszó megváltására. Hatalmas szószóló lendülettel, mélyen érző szívvel beszélt a magyarok szeretett királyasszonyáról. Szavai hatása alatt egy szem sem maradt szárazon. A nagyhatású beszéd a következő volt:

Tisztelt gyűlekezet!

Még vérzik a seb, melyet a végzet mindnyájunk szívén ütött s a magyar nővilág lelkében már életre kelt az ezme e sebet begyógyítani. Mi lehet a csodair, mely ilyen sebet begyógyít?

A kegyelet, a jótékonyosság.

A kegyeletnek kifejezést fog adni az ország emelte, az örök időknél szánt emlékszó és a nemesérett emlékszó, a jótékonyaságnak a magyar nők által tervezett alap.

Az emlékszó, mertónak kell lenni mind nagyságban, mind szépségben a magyar nemzethez. Létre kell annak jönni minél előbb. Türelemtellenül várjuk! Ha lehetne, egy év alatt, nem, egy hónap alatt — egy álomlátás alatt szeretnők azt lombos fáink sudarai közül kiemelkedve látni.

A jótékonyasági alap eszméjének már megvalósított mintaképe találmányunk előtt a francia nemzetnél. Annál a nagyobb francia nemzetnél, melyet nem a ledér poézis, nem a politikai szenvedély ismert meg velünk, hanem a humanitárius intézmények, melyekben a francia nemzet zőme tündököl.

Ott van a Montyon-díj, melynek kiosztását évenként, mint országos eseményt szokták megünnepelelni. Erény-díj-nak hívják.

De ez nem a közönséges értelemben vett erénynek a jutalmazása, mely különben is önmagát jutalmazza meg, hanem a titokban működő jó szívé, aki nem kérkedik, hanem kerestet magára. Csak szegények kapják. Szegény leányok, kik árván maradt testvéreiket kezük munkájával felnevelik, cselédek, kik gazdájukat hűségesen ápolták, még akkor is, mikor az nyomorba jutott, tanítónők kik elhagyott gyermekeket gyűjtöttek maguk körül, munkásnők, kik vidékük nőit házi iparra tanították, kenyérhez juttatták, ápoló jószívűek, kik ragály idején önfeláldozással enyhítették a mások szenvedéseit. Így értelmezik ott az erényt, az ilyent jutalmazzák meg.

S ez a kitüntető jutalom megnevesíti a szegény néposztály lelkét. Mikor azt látja a nép, hogy előjárói nemcsak a gonosztevőt igyekeznek felkutatni, hanem a jótévő a becsületes szegény embernek is utána járnak, megkoszorúzzák, megjutalmazzák. Így támadnak a szegény pórnépben az „optimates”-ek.

Még két más Montyonféle alapítvány is van: az egyik közhasznú, népfelvilágosító könyvek írói,

a másik az emberiség közhasznára szolgáló találmányok szerzői számára.

Ez a Montyon egy egyszerű ügyvéd volt század elején, ki vagyonát szorgalommal szerzes az egészlet alapítványul hagyta a nemes célokra. Egész alapítványa ötvenezer frank volt. És most ez az alap a francia nemes lelkek részvétele által felszaporodott öt millióra.

S ez mind az emberszeretet, a népszellem-nemesítés munkájának szolgálat.

Es Montyon neve meg van örökítve hazájában. Dinasztiaik multak el: Bonaparték, Bourbonok, Orleansok: — Montyon neve mindig főmaradt.

Hát mi, nemesen érző magyar nemzet, ne örökítünk-e meg a mi dicsőségés emléktű Erzsébet királyné névét a jótékonyaság, a népszellem-nemesítésnek örök hatású intézményével? Hogy amidőn Magyarországon az erényt megkoszorúzzák dicsőült királyné emlékét koszorúzzák meg!

Ez emlékszó, mertónak a magyar nemzet haladatlansága látható momentumát kell képezni. Ez emlékszóban egyesülni kell mindannak, ami nagy, szép és eszményi.

A magyar nemzet honleányainak kell fölkarolni ez emlékszó létéseit minél gyorsabban, haladéktalanul.

Ezen esztendőjében a gyásznak az legyen a pompánk, amit a haza oltárára teszünk le áldozatul.

A magyar nővilághoz szólunk, melyet nem oszt széjel se pártviszály, se gyűlölet; de melyet egyesít, összetart a közös hazaszereget. E közös szent értelem nevében indítjuk meg országos értelem az adománygyűjtést, megdicsőült Erzsébet királyné emlékére.

Az emlékszó es a magyar hölgyek által tervezett erzsébeti emlékszó költségein túl főmaradó összeget fordítsuk a magyar hölgyek által létesítendő jótékonyasági és erényjutalmazó alap megteremtésére.

Bizunk, hogy ez alap olyan nagy lesz, mint a magyar nemzet hálaja, szívének nemessége: megfelelő Erzsébet királyné áldott emlékének!

Felhangozó zokogás jelezte e szavak hatását.

Majd a magyar nőkhöz intézett felhívását, melyről lapunkban már említést tettünk, olvasta fel Jókai.

Felhívása így hangzik:

Felhívás

Erzsébet királyné emlékszó, mertónak a magyar nemzet haladatlansága látható momentumát kell képezni. Ez emlékszóban egyesülni kell mindannak, ami nagy, szép és eszményi.

„Bizony sirathatják őt a magyarok, mert legjobbat barátjukat veszítették el benne.”

A koronás király ezen emlékezetes szavainak visszhangot kell támasztaniok minden magyar szívben, de különösen minden magyar honleány szívében.

Ennek a viszhangnak azt kell válaszolni: „nem veszítettük őt el, miénk lesz az égben, miénk marad lelkünk szent emlékében, melyet gyermekeinkre hagyunk örökségül — miénk lesz e haza szent földjén márvány emlékszó, mely hirdetni fogja a késő századoknak, hogy volt Magyarországnak egy királynéja, ki tökéletes mintaképe volt a királynének és a nőnek, aki viselte koronáin és töviskoszorúin kívül az erények csillag-körfénnyét felkent homloka körül.

A felhívás tartalmát az elnöklő grófné indítványára a gyűlés egyhangulag elfogadta.

A gyűlés tulajdonképeni célját Teleky grófné a következő indítványban terjesztette a gyűlés elé.

I. A magyar nők a királyné elhunyt alkalmából, emléke megörökítésére gyűjtést indítanak, melyből első sorban egy hatalmas méretű művészit kivitelű erzsébeti emlékszó rendelnek a királyné ravata talára a következő felirattal:

„Erzsébet királyasszony — a magyar nők.”

II. Megfelelő összeget fordítanak a Budapesten felállítandó Erzsébet-szó, mertónak a magyar nemzet haladatlansága látható momentumát kell képezni. Ez emlékszóban egyesülni kell mindannak, ami nagy, szép és eszményi.

III. A főmaradó összeget cselekedetekkel is megörökítve a szeretet királyasszony emlékét.

Rosenberg Augusta, a gyűlés jegyzője, bejelentette, hogy a délelőtt és délután folyamán hatvan üdvözlő távirat érkezett a gyűlés vezetőségéhez. Száznál több vidéki jótékonyasági egyesület jelentette be hozzájárulását a gyűlés határozmányaihoz. Képviselőket százötvennégy egyelet küldött.

Az elnöklő előterjesztésére a nagygyűlés megválasztotta az „Erzsébet királyné emlék-bizottság” tagjait.

Elnöknek lett közfelkiáltással özvegy gróf Teleky Sándorné.

Elnökök:

Gróf Andrássy Aladárné született Wenkheim Leontine grófné.

Gróf Batthyány Lajosné született Andrássy Ilona grófné.

Özvegy gróf Károlyi Gyuláné született Pálffy Geraldine grófné.

Gróf Károlyi Sándorné született Korniss Klarisse grófné.

Gróf Károlyi Tiborné született Dégenfeld Emma grófné.

Gróf Teleky Sándorné született Teleky Jozefin grófné.

Alelnökök lettek az összes vidéki jótékony egyesület elnököi és alelnököi.

Jegyzökké választottak:

Bacher Vilmosné, de Gerandon Antonia, Kátóna Lajosné, Nentvich Gusztávné, Rosenberg Augusta és Sebestyén Gyuláné.

Az ügyvezető bizottság tagjai lettek: Jókai Mór, Emich Gusztáv, Halmos János, Hegedüs Sándor, Horánszky Nándor, Lánzy Leó, Perczel Béni, Tabodi József és Weisz Berthold.

Az elnöklő grófné az egybegyűlteknél hálás köszönetet mondott, kérve az Egék Urát, hogy kegyeletes tervök kivitéléhez kitartást, erőt adjon.

Zsilizky Mihályné indítványára a gyűlés köszönetet szavazott özvegy gróf Teleky Sándornának, kifejtett fáradhatatlan buzgólkodásáért.

Az elnöklő és Jókai Mór erre elhagyták az emelvényt. A hölgyek körülverték az ősz költőt, mindannyian arra törekedtek, hogy kezét megsókolhassák és azt a megilletődést, melyet szavai okoztak, egy-két köszönő szóval tolmácsolják.

Tulajradó szeretettel gyülekeztek köréje az asszonyok és Jókai védekezve a kezesök ellen, tréfásan szólta meg őket az ő szelid humorával.

— Hiszen nem vagyok én még olyan öreg, hogy nekem ennyi mennyecske kezét csókoljon.

Kiürült a terem, eloltották a villamlámpákat. A félfomályban egy szobor féhérelt. Egy női mellszobor, letakarva fekete gyászfátyollal.

(A tudományos társulatok gyászsa.)

A természettudományi társulat ma rendkívüli választmányi ülést tartott, amelyet Szily Kálmán elnök a következő beszéddel nyitott meg:

Évszázadokkal ezelőtt, a XIII. század elején, Magyarország egy fejedelmi nőt adott Németországnak, kinek csodálatraméltó jótéteményeit híven följegyezte a német történelmi, kinek nemes alakját a szentegyházak kövein s a képcsarnokok festményein annyiszor megörökítette a német művészet, s kinek szent nevét ma is áhitatos kegyelettel emlegeti a német nép.

Századok ültenek el azóta s Németország mintegy viszonzásul, a jelen század közepén egy fejedelmi nőt adott Magyarországnak, kinek jótéteményeit, melyekkel minket, magyarokat elhalmozott, a hazája iránti hő szeretetét, melyet gyermekei szívébe is becsépegtetett, hálással fogja följegyezni a magyar történelmi; fenséges alakját, előbb a szent koronával, majd finom fátyolának jelképeivel, amelylyel úgy be tudta takarni a multak szomorú emlékeit, majd tisztelete koszorújával, melyet a haza bölcsének ravatalára tesz s végezetül mártíromsága koronájával s gyászsa fátyolával, amint Gődöllő erdeiben bolyongva, a szabad természet ölében keres üdülést beteg szívére — meg fogja öröfíteni a magyar művészet s az ő felejthetetlen nevét be fogja szóni — amit még egy királynéjával sem tett — Mátyás neve mellé fogja mondáiba beszóni a magyar nép.

Ily gondolatok bizonyára sokak agyába toltak az országos mély gyász e napjaiban; s nekem is, mikor a Természettudományi Társulat választmányát a mai rendkívüli ülésére egybehívtam. Ott nyugszik 6 már napok óta amellől a koporsó mellett, melyben Magyarország egy szép reménysége van eltemetve s a fájdalom, a szomorúság csak úgy sajog szívünkben most is, mint a rémlir első napjaiban.

A választmány megindulással hallgatta meg

az elnök beszédét és elhatározta, hogy jegyzőkönyvben és részvétfeliratban fejezi ki fájdalomát.

A történelmi társulat szintén ki akarván fejezni részvétét, csütörtökön délután 6 órakor az Akadémia üléstermében rendkívüli választmányi ülést tart, amelyen vendégeket is szívesen lát.

A budapesti orvosok szövetsége tegnap tartott közgyűlésén Adler Zsigmond dr. alelnök indítványára elhatározta, hogy 6 felségéhez hódoló részvétfeliratot intéz és kétszáz koronát ad a királyné szobrára. Ugyane célra azonnal gyűjtést indítottak a szövetség tagjai között is.

(Requiemek Rómában.)

A vatikáni és quirináli osztrák-magyar nagykövetségek kezdeményezésére ma Erzsébet királyné lelkiüdvéért a Santa Maria dell Anima és a Nomedei Santa Maria templomokban a Forum Traianum mellett, ünnepi gyászmisét tartottak. A Santa Maria dell Anima-ban de Neckere érsek mondotta a gyászmisét és Vanutelli Szeráfín bibornok osztotta ki az abszolúciót. Jelen volt tizenkét bibornok, a szentszéknél akkreditált diplomáciai testület, számos prelátnak, a pápai udvartartás tagjai, kiváló egyházi méltóságok és az osztrák-magyar kolónia tagjai. A misénél a Collegio Germanico-Hungarico növendékei segédkeztek. A Nome di Santa Maria templomban tartott requiemben, amelyen Lazareschi érsek mondotta a misét és osztotta az abszolúciót, jelen voltak: Pelloux miniszterelnök, Canevaro külügyminiszter, a többi miniszterek, az államtitkárok, udvari méltóságok, a szenátus és a képviselőház küldöttsége, az alicami hatóságok, a prefektus, a szindako, a tisztikar, az olasz királyi udvarnál akkreditált diplomáciai képviselők, kiváló világi előkelőségek, az osztrák-magyar kolónia és az osztrák-magyar egyháztársulat tagjai.

Lapunk mai száma 16. oldal.

— Schlauch püspök jubileuma. Schlauch Lőrincz bibornok püspökké való felszentelésének huszonötödik évfordulója alkalmából ma Nagyváradon fényes egyházi ünnep volt. A latin szertartású székesegyházban hálaadó istentiszteletet tartottak, amelyen a káptalani uradalmi tisztikar összes tagjai, a papság, a katolikus iskolák növendékei voltak jelen. A misét fényes segédlettel Vinkler címzetes püspök végezte. A káptalan helybeli és egyházmegyei papságának képviselői tisztelegtek ezután Nogáll püspök vezetésével, aki szép beszéddel üdvözölte Schlauchot, átadva egy gyönyörű emlékalbumot.

— Wlassics Gyula diszjogász. Az egyetemi kör bizottsága szombaton ülést tart. Wlassics Gyula közoktatásügyi miniszternek a kör disztagjává való megválasztását tárgyalják.

— Fontane Tivadar meghalt. Nagy gyász van a német irodalomnak. Fontane Tivadar, mint egy berlini távirat jelenti, a mult éjjel szívszélhűdésben meghalt. Fontane már évek óta a német irodalom legkiválóbb alakjainak egyike volt és „Wanderungen durch die Mark Brandenburg” című művével, melyben finom művészettel rajzolta le a szűkebb hazájának természeti szépségeit, egész Németország becsülését kivívta. Számatlan műve közül különösen érdekesek: az Angliáról szóló, az 1866-iki és az 1870-iki háborúból való és az utolsó tíz évben írt regényei mind. Fontane végigküzdötte az 1870-es háborút és Domremynél francia fogságba esett. Teljesen egészséges maradt mindvégig s csak a napokban tért haza Berlinbe hosszabb nyári utazásból. Fontane hetvenkilenc esztendő volt.

— A jubileumi emlékérem kiosztása. A király uralkodásának ötvenéves jubileuma emlékére kiadott érmet-kiosztás végett ma küldötték le a főváros tanácsához. A tanács fölhívja a főváros területén lakó igényjogosultakat, akik az emlékérmel elnyerni óhajtják, de katonai, honvédségi vagy népfelkelő nyilvántartásban már nem állnak, hogy katonai elbocsátási okmányokkal szeptember 21-től, október 15-ig a vasár- és ünnepnapokat kivéve, délután 4 és 6 óra között a katonai ügy-

osztály nyilvántartási hivatalában a Soroksári-utca 35. száma alatt jelentkezzenek. Akik az emlékérmel már márczius havában kérték, azoknak most ismét jelentkezniök kell, katonai elbocsátási okmányaik átadása végett. Azok, akik még tényleg szolgálnak, vagy nem tényleges viszonyban állanak, rokkanttházi ellátásban, katonai nyugdíjban részesülnek, vagy még népfelkelési kötelezettségben vannak, a katonai ügyosztályban jelentkezniök nem kell, mert ezeknek a jubileumi emlékérmel annak idején katonai parancsnokságaik osztják ki.

— Az egyetem megnyitó ünnepe. A budapesti magyar tudomány-egyetem ünnepies megnyitása szeptember 25-én, vasárnap délelőtt tizenegy órakor lesz a lipót-utcai újjavárossá disztermében. Ekkor igtatják be szokás szerint az új rektort és a tanácsot.

— Az Unio kiállítás bezárása. Az Unio kiállítás bezárása nagy ünnepélyességgel ment végbe. A bezáráson az erdélyi lovasság 1848-49-beli főparancsnoka, Horváth Ignác ezredes Brassóból, továbbá Turcsányi János, 1848-49-es tüzérmegyő Komárom várából, a kolozsvári honvédegyület tagjai, Teleki László gróf, Feilitzsch Arthur báró császári és királyi kamarás, Haller Károly miniszteri tanácsos és több érdeklődő volt jelen. A közönség egészen megtöltötte a termet. A záró beszédet Deák Albert elnök mondotta, megemlékezvén arról a kiváló sikerről, mely lehetővé tette, hogy a kiállítás három hónapig és husz napig tartassék nyitva. Beszédében szomorúan emlékezett meg a nemzetet ért gyászról is.

— A királyné gyilkosa. A Luccheni ellen folytatott vizsgálat — mint genfi tudósítónk táviratozza — újabb fordulathoz ért. A vizsgálóbíró ugyanis eddigi eljárása után arra a meggyőződésre jutott, hogy Luccheninek czinkostársai vannak. A gyilkos tetteinek elkövetése előtt öt-hat éjelen keresztül ismert anarchista volt együtt Genfben. Ezek közül több elutazott a városból, a rendőrség folytatja kutatásait.

Az anarchista Neufchatelben ma gyülekezést tartottak, melyet azonban nyolcz rendőrszéjkelkergetett. A neufchateli kerületben fekvő Cernier faluban elfogtak egy anarchistát, aki Luccheni tetteit helyeselte.

— Én is úgy cselekedtem volna, mint Luccheni; — mondta az anarchista.

A rendőrség büntetendő cselekmény dicsérete miatt elfogta.

— A Vezuv háborog. Nápolyból írják, hogy a Vezuv, mely az utóbbi hónapokban folyton forrongott, dühögött és rázkódott, néhány nap óta teljes erejével háborog és ontja magából a lávát a frissen képződött hét kisebb kráterrel együtt. A forró láva széles sávokban önti el a hegyet s a tüzes por és kődarabok éjig erő oszlopokban törnek elő a föld mélyéből. A főáramlat északra indult, mintegy nyolczvan méter széles és öt-hat méter magas. Számatlan kisebb kitörés önti el a hegyeket is és utjukat egy-egy virágzó gesztenyefa lángalobbanása és gyors elhamvadása jelzi. A „Funiculi-Funicula” sikló működését ho kellett szüntetni, mert a kiömlő lávától nagy veszedelemben volt. Éjszakánként ezerszáma tudolnak föl a hegyre nápolyiak és idegenek is, hogy gyönyörködjenek a természet legfelségesebb játékában.

— Anarchista-szűzeesküvés. A londoni „Daily Telegraph” rendszeren jól értesült pétervári tudósítója szombati kelettel a következőket jelenti lapjának:

— Ideérkezett jelentések szerint Erzsébet császárné és királyné gyilkosa egyike amaz anarchista-csoport nagyszámú tagjainak, melynek célja a koronás fő meggyilkolása.

Ugy látszik, hogy az a banda harmadfél év előtt Észak-Amerikába költözött át, csak néhány „elvtárs”-at hagyván vissza Európában. Az újjvilágból osztogatják parancsukat az emberiség ez elvetemültjei összeesküdt társaiknak, kiket az Óceán innenső partján hagytak és a legutóbbi rejtentő összeesküvést is Amerikában szőtték. Főnökeik kivételével, akik New-Yorkban biztonságban maradtak, a gonosztervek legtöbbje visszatért Európába, hogy megál-

lapított terveik kivételéhez lassung. Az a két török, kiket Ferdinand bolgár fejedelem legutóbbi pétervári látogatása alkalmával elfogtak, szintén ez anarchista-csoportba tartozik és saját vallomása szerint azért jöttek az orosz fővárosba, hogy a fejedelmet megöljék. A császár és császné őrizetére rendelt detektívek számát szaporították és a titkos rendőrség legügyesebb ügynökeit a Krimbe, Kopenhágába, és más helyekre küldték, hogy ott a gyanús embereket figyelemmel kísérjék. A csendőrség a határon annyira megszigorította az ellenőrzést, hogy idegeneknek orosz területre lépni most nehezebb, mint valaha.

— **Műtörténelmi kiállítás Kolozsvárt.** Kolozsvárt a jövő évre a Mátyás király lovas szobrának leleplezése emlékére rendezendő műtörténelmi kiállítás ügye szépen halad előre. A kiállítást kezdeményező Országos történelmi ereklye muzeum felkérte a kiállítás védnökségére Wlassits Gyula vallás- és közoktatásügyi minisztert. A miniszter szép levélben köszönte meg az egylet figyelmét, elfogadván a védnöki tisztet. A kereskedelemügyi miniszter is leküldötte már azokat a díszkönyveket, katalógusokat, mik a kiállításra szükségesek. A vármegyék, városok a legnagyobb rokonszenvvel karolják fel az eszmét. A kiállítás június közepén nyílik meg, s a szobor leleplezése ünnepével zárják be.

— **A budapesti orvosok szövetsége** Adler Zsigmond dr. királyi tanácsos elnöklése alatt tartott tegnapi közgyűlésén elnökké egyhangulag barczai Schwartzert Ottó drt, alelnökké pedig Elicher Gyula dr. egyetemi tanárt választotta meg. Temesváry dr. titkár felolvasta ezután a polgármester leiratát, amelyben arról értesíti a szövetséget, hogy a fogorvosi és doktori czim jogtalan használatát fogtechnikusoknál ezentúl a legszigorúban ellenőrizteti. Végül huszonkét új tagot vettek föl, ezek között dr. Hugonny Vilmit is.

— **A szatmári vadászok.** Fiumében minden esztendőben megjelenik a csápa, Szatmáron pedig így nyár utolsóján, ősz elején, rendszeresen híre fut, hogy a „Nagyerdőn“ vadászok tanyáznak. Ilyenkor aztán fegyvert ragad, akinek ép a keze, ép a lába, és egy egész hadsereg vonul ki a veszedelmes vadak ellen. A napokban is rémült arczal jelentette az erdőkerülő, hogy ismét megjelentek a vadászok! Nosza felkészültek a szatmári vadászok, nyulsőréket helyett golyókat nyomtak a patronokba; az asszonyok sirva-ríva bucsuztak el a csatába induló férjektől, mert a vadászó veszedelmes agyaras vad, amely nekimegy a támadójának. Búgott a vadászok, felhangzott a hajtók riasztó szava, zörgött a bokor és a csalit, de bizony a sörtés vad nem akart előtörni rejtekéből, végre nagy szuszogással kirozott a bokorból egy szörnyeteg. A szerencsétlen állat már-már halál fia lett volna, ha oda nem siet a csürhész és rá nem kiált a vérszopó Nimródokra: „Meg ne löjék azt a disznót, mert nem vad az, hanem szelíd, tegnap este szabadult el a csürhéről!“ És a szatmári vadászok ez idén is zsákmány nélkül tértek haza a „Nagyerdőről.“

— **A Bismarck-akták titkaiból.** Az angol, német és osztrák sajtó nagyban foglalkoztatja Busch Mórict dr. Bismarckról megjelent angol nyelvű könyve, amelyből a napokban mi is ismertettünk néhány részletet. Frigyes császár — a följegyzés idejében még trónörökös — feleségéről ezeket írta annak idején Bismarck:

„Nem hiszem, hogy nagy befolyása volna a férjére; meglehetősen okos asszony, persze asszonyomodon okos. Érzéseit nem tudja eltitkolni, legalább nem mindig. Én bizony elég sok könyvet okoztam neki és Schleswig és Hannover annektálása után nem is tudta haragját eltitkolni. Akkor még a tekintetemet sem hirta el. Most már megváltozott ez a hangulata. Egy ízben megkért, hogy adjak neki egy pohár vizet. Mikor odanyújtottam neki, azt mondta szolgálattelvő udvarhölgyének:

— Annyi könyv hullatást okozott nekem, amennyi víz ebben a pohárban van.“

Most már mindez megváltozott.

Érdekes II. Vilmos császárnak — akkor

trónörökösnek — 1888-ban április 2-án Bismarckhoz írt levele, amelyben Battenberg Sándor bolgár fejedelemnek tervezett házasságáról van szó. A levél így szól:

„Albedyll fölkeresett és újból megbeszélte velem az egész Battenberg-históriát. Ezen a látogatáson egy levél is szóba került, amelyet tegnap kapott a császárné s amelyben Battenberg közli velem, hogy csak az én beleegyezésemmel nősül meg; olyan dolog ez, amelyről érdemes megemlékezni. Ebben a dologban Albedyll azon a nézetben volt, hogy Battenbergtól ennek a mondásnak a megismétlésével nyitabb elismerést kell kérni, hogy jobban kézben tarthassuk. Nem helyesebbé fenséged, hogy Henrikhez chiffre-telegrammot küldjek azzal a parancscsal, hogy menjen el Battenberghez és követelje tőle ezt a nyilatkozatot? Ha ez a kézeim közt volna és Battenberg megkísérelné, hogy akaratom ellenére bizonyos lépéseket tegyen vagy éppen intrikákra adja magát, akkor okmányokkal tudnánk rábizonyítani a szőszegést. Fenséged szíves elhatározását várva és abban a reményben, hogy születésnapj ünnepét jól tölti; maradjon mindenkor hű és alázatos szolgálója

Vilmos trónörökös.

A „Hamburger Neueste Nachrichten“ ezeket írja Busch könyvéről. „A Busch-féle közlemények, kivéve a köztük levő hiteles iratokat, nem jöhetnek történelmi forrás-számba. Ezek a följegyzések mind emlékezet után készültek, mivel ezeket a herceg teázás-közben mondta el Buschnak. Teázás közben aligha stenografált Busch, de megkülönböztetve sem hallhatott mindent jól, mivel világeletemben — süket volt. Már a pongyola-stílus is elárulja, hogy szó szerinti közlésről szó sem lehet. A könyvben jelentékeny tévedések vannak és igen fölületes munka. Ha Busch Bismarck papírjainak rendezésekor egyik-másikról másolatot készített magának, akkor indiskréciót követett el, ami természetesen a herceg tudtán kívül történt.“

— **Az Erzsébet-rend.** A rend, melyet ő felesége Erzsébet királyné halála alkalmából alapított, nem első ezen a néven. A múlt században és a jelen század elején már alapítottak egy Erzsébet-rendet. Az első Erzsébet-rend a pfälzi nagyfejedelem nejtől, Erzsébettől származik 1766-ból. Tagjai csak katolikusok lehettek és tizenhat ósról kellett hiteles kimutatást benyújtaniok. A rend jelvénye egy fehér kereszt volt, melyet Erzsébet képmása díszített. A második Erzsébet-rendet Bourbon Sarolta királyné alapította a portugál nemesség számára 1801-ben. Jelvénye egy arany medaillon volt szent Erzsébet képével és a következő felirással: „Vigaszt a szegényeknek“. Rózsaszínű csokron viselték a rend tagjai ezt a jelvényt. A női rendek intézménye különben nagyon régi, visszanyulik egészen a tizenkettedik századra, 1149-ben alapították „Baltás asszonyok“ tiszteletére. Tagjai voltak azon nők, akik Tortona ostrománál hősiesséssel küzdöttek baltáikkal a mozlimok ellen.

Placentia asszonyainak az angolokkal szemben tanusított hősiesség magaviselet emlékefűl alapították 1338-ban az „Öv-rendet“. Sokat emlegették azt a rendet, melyet Anna francia királyné, férje III-ik Károly halálakor alapította 1498-ban. A rend jelvénye egy köteleit jeikepezett göröcsre köve és Jézus kötélékeire emlékeztetett. Gusztáv Adolf özvegye is alapított egy női rendet, melynek medaillonján az egyik oldalon egy koronázott szív, a másik oldalon a hősi halállal elhunyt király sirja volt. A halálfejt-rendet Sylvius würtembergi herceg alapította 1652-ben. Ausztriában III. Ferdinand özvegye, Eleonora, „Sola virtus ubique triumphat“ alapította meg Ausztriában az első női rendet. Ugyancsak Eleonorától ered a csillagkereszt-rend is. A bécsi Hofburg égésénél (1683. február 2.) mintegy csoda folytán egy kristályszerénykében levő arany kereszt sértetlen maradt. Az arany kereszt belsejében volt megőrizve Jézus keresztjének egy darabja. Az értékes reliquia tiszteletére „Keresztihordó-nők“ rendje alapították. Ezt követte a Nagy Péter által szent Katalin emlékére alapított „Hűség-rendje“ és a „Legyező-rend“, melyet Lujza svéd trónörökös neje léptetett életbe.

III. Frigyes Vilmos 1814-ben alapította a Lujza-rendet a német nők számára. 1827-ben következett a bajor Terézia-rend, mely tagjainak bizonyos évi összeget biztosít. A rend tagjai világokek selyemruhában tartoznak járni. A legújabb női rendek a „Victoria-rend“, az „India-Korona-rendje“ és a „Vörös kereszt-rend“, megannyi angol ordó.

— **Egy falu lángokban.** Szivák borsodmegyei községben — amint tudósítónk jelenti — ma délután tűz támadt és néhány ház híján az egész község leégett. A lángba borult házakkal együtt sok gabonanemű is a tűz martaléka lett.

— **„Százkilósok“ kerékpárversenye.** Főötte érdekes kerékpárverseny folyt le Párisban, a bois de Vincennesben. Csak olyanok vehettek részt a versenyben, akik súlyra meghaladják a száz kilót. Tizenegy induló akadt az ötvenkilométeres versenyben. Zuhogó záporban csapta le a starter zászlaját és a gömbölyű versenyzők elindultak, olyan gyorsasággal, mely karcsubb kollégáiknak se vált volna szégyenére. A tizenegyedik kilométernél egy kis baleset történt. A versenyzők közül öt, akik hatodfél másztat reprezentáltak, összeütközés következtében lebukott a gépekről. Barátaik segítségével visszaültek gépeikre és folytatták a versenyt. A huszadik kilométernél a 118 kilóból kifogyott a gőz s lefordult a kerékről. Első O. Wanderdouck lett, aki 1 óra 44 perc 47 másodperc alatt érkezett a célhoz. A tizenkettedik fordulónál már egy két kilométeres körrel előtte volt társainak és ezentúl csak a vezetővel kellett lépést tartania, aki mint második 4 perc 28 másodpercczel később érkezett a célhoz. A győztest a nagyszámú közönség élénk ovációkkal fogadta és csak testi súlyára való tekintettel nem emelték a vállakra. Érdekes, hogy a versenyzők a verseny alatt mind valamennyien két-két kilót veszítettek súlyukból, mint azt pontos mérlegeléssel megállapították.

— **Kicsi a Duna.** A Duna már hetek óta állandóan apad. Oly alacsony a víz tükre, hogy ilyen ezelőtt három évvel volt csupán. Az alacsony vízállás miatt a hajók csak lassított menetben nagy elővigyázattal közlekedhetnek s ez az oka, hogy a személyszállító hajók mind nagy késéssel érkeznek a fővárosba. A földmívelésügyi miniszterium vizrajzi osztályához érkezett jelentések szerint a Duna vízállása több helyütt a zérus alatt van. A mai vízmagasságok a következők: Scherding 86, Passau 138, Linz 8, Stein 49, Bécs 132, Pozsony 99, Komárom 130, Budapest 90, Paks 34, Baja 104, Mohács 104, Gombos 160, Újvidék 82, Zimony 36, Pancsova 13, Bázia 9, Drenkova 8, Orsova 76 centiméter. Tekintettel az alacsony vízre, a folyamammérnökség sok helyen kotrógépeket állított fel, hogy a homoktápanyokat eltüntessék.

— **Rabló cigányok.** Szatmár vármegyében az utóbbi időben nagyon elszaporodtak a vándorcigányok és hol itt, hol ott követnek el kisebb-nagyobb rablásokat. A napokban Lázari község határában ütötték fel sátorukat s néhány asszony és marok legény bement a faluba, ott a postamesternétől tejet kértek, de ez kijelentette, hogy nem tud adni. Erre nekiestek, földre teperték és fojtogatni kezdték; majd leeresztették az ablakfüggönyöket, feltörték az asztaliókat, a szekrények ajtóit és hozzáláttak a munkához. A postamesterné kiáltására gyülekezni kezdtek a falubeliek s a rabló cigányok kerekét oldták, de a csendőrség még aznap letartóztatta az egész karavánt és lánczra-verte bekísérték őket a szatmári törvényszék fogházába. A szegény postamesterné a kiállott ijedségtől s a kapott sérülésektől veszélyesen megbetegedett.

— **Különös iroda.** Valóban különös irodája van az Első hazai jótékony egyesületnek. Ötözfél-ezer tagja van az egyesületnek, s a múlt évben 67.265 korona folyt be tagsági díj fejében és még sincs egyetlen könyv sem, amely a vagyoni kezelés pontos adatait tartalmazná. Egyszerű napló tudatja az érdeklődővel, hogy mi a bevétel és mi a kiadás, de sem a nyugtákonnyeknek, sem a kiadásokat igazoló mellékleteknek nyomuk nincs. Az irodafőnök helyettesíti a pénztárost, aki már régebben megbalt és helyettesíti a választmányt is, mert kiadást, bevételt, ügykezelést maga

— Ugy-e szép? kérdezte az építész.

— Csábitóan szép, — felelt a felséges szony.

Nápolyi tartózkodása idejében kedve kerekelt a nép közé olvegyülni. Ehhez a Posillippo volt a legalkalmasabb hely.

— Olasz ételt is akarok enni — mondta a királyné Caritonak.

— De elbirja-e felséged gyomra azokat az ételeket?

— Megkísérem. Ha nem tudom megenni, majd megeszi ön!

Azokban egészen jól ment. Evés közben eljátszotta a „signora tedesca”, a „német hölgy” a jelenlevő zenészekkel egész műsorukat. A szép olasz dalok annyira megtetszték ő felségének, hogy a kottáikat egy mandolinval együtt hazaküldte Bécsbe.

Legkedvesebb hangszere az aeol-hárfa volt.

— Ha az aeol-hárfa játszik — mondta a királyné — akkor maga a természet a muzsikusom.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

* Bellincioni Gemma az Operában. Már régebben hírül adtuk, hogy az Opera meg szándékozik hivni Bellincioni Gemmat. A művésznő október elsején kezd meg vendégjátékát. Négy estén fog fellépni és pedig első estén a „Parasztbecsület”-ben és a „Bajazzók”-ban, a további esteiken pedig a „Tévedt nő”-ben, „Otello”-ban és „Carmen”-ben.

* Vendégszereplés. Nemeskey Novelli Riza, aki eddig az Opera női karában énekelt, ma a városligeti színpadon Postás Milkt játszotta a „Madarász”-ban. A kisasszonynak igen csinos megjelenése van, úgyesen mozog a színpadon és bizonyára nagyon szépen énekelne is, hogy ha hangja volna. Hang nélkül énekelni azonban mindeddig megoldatlan probléma. A szépszámu közönség különösen elnéző barátsággal fogadta.

* A tíz szobor. A miniszterelnökség ma küldötte el a szerződést azoknak a szobrászoknak, akiket a tíz szobor valamelyikének elkészítésével megbíztak. Zrinyi Mihlós szoborát Róna József, Pálffy Miklósét Szárnyovszky, Bethlen Gáborét Vastagh, Bocskay Istvánét Holló Barnabás, Tinódy Sebestyénét Bezerédy Gyula, Anonymusét Ligeti csinálja. Egy-egy szobor, a felállítás költségeivel, huszezer forintba kerül.

* Jutalomjáték. A budai színpadon szombaton lesz Ámon Margitnak, a társulat primadonnájának jutalomjátéka „Donna Juannita” című szerepében. A budai közönség ez alkalomból ovációkban készül részesíteni a kedvelt művésznőt.

* Magyar szerzők egyesülete. Ezen a címen új egyesület van alakulóban. Célja a magyar szerzőket érdekekben hathatósan támogatni és megvédeni. A magyar szerzői jog és a fennálló nemzetközi irodalmi szerződések sok esetben nem védik meg kellőképpen az írók és fordítók jogos érdekeit a különben is czelszerűbb, ha az írónak nem kell bírni uton magának igazságot szerezni, hanem egy testület lép föl az érdekében egész erkölcsi súlyával. Az egyesület alapszabály-tervezete most készült el. A magunk részéről a Magyar szerzők egyesületének mentől több jó magyar szerzőt kívánunk!

* Diákelőadás a városligeti színpadon. A városligeti színpadon pénteken, diákelőadás lesz, fél helyárrakkal. Ez alkalommal a „Bánk bán” kerül színre.

* A felségsértő gyomor. A berlini Deutsches Theaterben a napokban került színre Rostand „Cyrano de Bergerac”-ja. Az előadást az igazgatóság és a cenzura nagy küzdelme előzte meg, amelyben, legelőször, az igazgatóság lett vesztes. A cenzura ugyanis kifogásolta és kibuzta a darab egyes sorait, mikor pedig az előadáson az inkriminált sorokat mégis elmondották, a cenzura a darab betiltásával fenyegette meg az igazgatót. A második estén csakugyan kimaradtak a cenzura által törölt helyek, de az igazgatóság bírói uton akar most ellenkező felfogásának érvényt szerezni. A darabban például a királynak

gyomorbaja van. Rostand itt azt az elmés megjegyzést adja egy orvos szájába, hogy a gyomor, amely gazdáját zaklatja, ebben az esetben — felségsértő! Ezen a tréfán is megütközött többek közt a cenzura.

* Művészetü boncztan. Oly furcsán hangzik: művészetü boncztan! Pedig igen érdekes téma lappang e rejtélyes két szó mögött. Tellesniczky Kálmán dr. egyetemi tanársegéd ezen a címen előadásokat fog tartani az üllői-úti klinikán, Mihalkovics tanár intézetében. Sorban fogja tárgyalni az anatómiai tudnivalókat a kézről, lábról, nyakról, fejről, amely ismereteknek a színész igen jó hasznát veheti. Az előadások minden pénteken este hat órakor lesznek (az első 23-ikán), Az érdeklődő művészeket szívesen látja az előadó.

* Temesvári színészet. Krecsányi Ignác jeles szintársulata október 5-én kezd meg előadásait a temesvári városi színházban, ahol az őszi évadot tölteni szokta. Az első estén Szzigligetinek „A fény árnyai” című drámája kerül színre.

A királyné szobráról.

(Levél a szerkesztőhöz.)

Tekintetes szerkesztő ur!

Hová állítsuk a királyné szobrát? Legyen szabad nekem is, mint ismert „városrendező”-nek e kérdésre felelni és egyúttal bélelvanni fejtegetéseimbe oly dolgokat is talán, amelyekről az eddig között nyilatkozatok még meg nem emlékeztek.

Nagyon is korainak tartom azt, hogy ma már tisztában lehessünk azzal, hogy milyen legyen a szobor vagy emlékmű. Idő — sokkal több idő, mint a minő az eszmé felmerülése óta lefolyt — kell ahhoz, hogy eziránt megállapodni lehessen. A művész agyával, hogy rátaláljon — igaz — csak egy ihlet percre lesz szüksége, egyszerre nyilatkozik meg benne az isteni szikra, de míg oda eljut — ha eljut — sok, igen sok eszmét forgat meg agyában, képzeletében, vázol, kísérletezik, újból és újból éli be magát egy-egy ideába, szóval igen-igen fáradszó munkát kell végeznie.

Szükség van azért több eszmére, számos művész közreműködésére, tehát a pályázat útjára; s pedig ez esetben okvetlenül két pályázatra van szükség. Először csakis az emlékmű eszmére kell azt kiírni; s ennek sikerés eredménye után lehet az emlékmű megalkotására a szűkebb keretű második pályázatra áttérni.

Hogy mindkét egymással szorosán kapcsolatos és egybefüggő pályázaton csakis magyar művészekről lehet szó, erről nem is kellene már beszélni, annyira magától értetődő dolog, sőt hazafiatlan, kegyetlen, kivált ez esetben, csak egy perezig is a külföld közreműködésére gondolni. Hanem e pályázatokat rendezzék czelszerűen és méltányossággal. Különösen legyenek a juryban, mint a tisztelt szerkesztőség is mondja, nagy ízlésű emberek, azaz legyenek benne oly hozzáértők, kik az emlékmű vázlatai alapján képesek legyenek megítélni, hogy annak nagyban való kivételével együtt jár-e majd a várt tórbeli hatás, összhangzásban fog-e állani annak egész környezetével. De ez még nem elég.

Ugy szokták rendezni nálunk a pályázatokat, hogy az előmunkálatok a programkészítés, az elbíráló és egyéb bizottságok ténykedésére fordítják a legtöbb időt; míg a tervező művészeknek a koncepczió, az eszmé kidolgozásának munkájához aránylag a legkevésbé idővel kell beérniök. Legyen ez irányban is arány és tekintsük a koncepczióra, a tervezésre fordítandó időt az egész aktus legfontosabb részének.

Áttérek a hely kérdésére.

A felvetett „Ujépület” eszmében nem osztozhatom. Már azért sem, mert azt a tervet, mely az „Ujépület” telkének felosztására elfogadhatott, épen azért, minthogy tőlem eredt, erre nem tartom alkalmasnak. Az Ujépületre vonatkozó e tervnek alapeszméje: a szabadságharc szobor möltő elhelyezése. Erre való tekintettel terveztem azt, s annak helyébe a királyné szobrát substituálni lehetetlenség. Más igényeket fűzünk az egyikhez, egész másokat, a másik emlékműhöz. Az Ujépület helyén tervezett térnek alakját, felosztását pedig csak a sza-

dadságharc szobor magasra törő oszlopszerű emlékmű szempontjából terveztem meg.

De az eddig fölmerült egyéb elhelyező indítványokkal sem tudok egyetérteni s azok nézetéhez csatlakozom, akik azon vannak, hogy a királyné szobra a város közepén, illetve annak belső-jében legyen, nem pedig künn valahol, a teljes szabadban.

Legyen lehetőleg mindenki szeme előtt, de ne vegye körül hétköznapi zaj és forgalom; legkivált pedig legyen valóban möltő — szinte fenséges, a környezete.

Az Erzsébet- és Gizella-tér fekvése talán megjárna, de alakra nézve kifogás alá esnek.

Az első tólnagy — alakja négyzetes, ami aesthetikailag nagy hátrány, mert kizár minden orientálást.

Hasonló hibái vannak a Gizella-térnek. Ez is a szabályozás után négyzetessé lesz, semmi művészi háttérrel nem rendelkezik s a földalatti vasút lejárói kizárják ott bármínő szobor érvényesülését.

Kétféle elhelyező eszméről gondolkodtam.

Az első, melyet előbbrevolónak tartok, a következő:

Ugy képzelem elhelyezve a királyné szobrát, hogy már a hely által jellemoztessék Magyarország védangyalaként. A helyben jusszon kifejezésre, hogy a nemzetért a király és Deák Ferencz együttes művében osztozkodott.

Áldó nemtöként láthatóknak folyvást és azután s, ha ő felsége ércszobrát, Deák Ferencz emléksobrával tórbeli vonatkozásba helyezzük.

Ő felsége Ferencz József szobra — mint óvasszóbor — a Deák Ferencz és Széchenyi szobrok között van kontemplálva. Nem állna-e jól a csoporttal szemközt királynékn szobra — az alagut fölött levő nagy plateauun!

Magányban, a hétköznapi zajtól távol és mégis a főváros centrumában; a hová mindenki lát, hová mindenki eljut és kifejezést lel amaz ideális kapcsolat, melylyel most már a história a felségeket Deák Ferencz alakjával összekötötte. Az itt való elhelyezés architektonikus keretet követel meg; ennek hatása volna a távolba, míg a közelben, a terasszon, a plateauun helyet foglaló néző előtt a szobormű intím hatását kifejtené.

Hogy mikép kellene ezt megoldani, azt is, mint már előzőben mondtam, a művészekre kellene bízni, azok tervezetési kísérleteira. Hiszem megoldhatóknak: talán félig nyitott, félig zárt ünnepi csarnokszerű építmény, avagy tán görög templomhoz hasonló épület lehetne, mely az alagut görög stíljéhez illene.

Az alagut fölött levő terasszhoz díszes lépcső vezetne s van ott elég hely arra, hogy kellő távolsághól a szobor — márványszobor — intím hatását élvezzük és érezzük.

Itt a magashól terjesztendő áldó kezeit a királyasszony a magyar főváros szíve, legszebb ékessége, a lánczhid, a Ferencz József-tér felő, ahol az újabb Magyarország legnagyobbjainak alakjai egyesülnek.

Ennél egyszerűbb, az indítványozott térjavaslatokhoz közelebb járna a másik elhelyező indítványom.

A ferencz-térre most van szabályozás alatt, lebontják egész nyugoti frontját. Ha az ez oldalon tervezett újabb szabályozási vonalat még vagy tíz-tizenkét méterrel hátrább toljuk, egy hoszszas négyzög alakú szabályos tér áll elő; amely alak jóval aesthetikusabb, szebb a négyzetnél.

Ennek közepén, architektonikus baldachin alá a királyné szobrát elhelyezve, az a városi élet központjában lenne, a koronaherczeg-utca perspektívájában, az eskü-téri nagy forgalmi vonal mentén.

Ha teret keresünk, ugy ez a tér alakra, nagyságra, helyzetre könnyen kiállja a versenyt a Gizella-, vagy Erzsébet-térrel szemben.

Elsőbbiséget adok azonban minden tekintetben az alagut plateauján való elhelyezésnek.

Ezzel ajánlom és bocsájtom javaslataimat s méltányos kritika alá.

Budapest, 1898. szeptember 21.

Palóczy Antal.

TUDOMÁNY ÉS IRODALOM.

• **A német és a svájci iskolák.** Guba Adolf dr. orvos, az egészségügy professzora, a kormány megbízásából tanulmányutat tett Németországban és Svájcban. Az iskolák építését és berendezését tanulmányozta. Most tapasztalatait megírta és kiadta könyvekben. A száz lapra terjedő művet, amelyet harmincznégy ábra élénkít, minden pedagógus és iskolai egészségügygel foglalkozó orvos nagy érdeklődéssel fogja olvasni.

• **Egyptologiai tanulmányok.** Az akadémiai értekezések sorozatában megjelent Mahler Ede dr. dolgozata „Egyptologiai tanulmányok a kronologia köréből” czimben. A szerző felderíti azokat a tévedéseket, melyek felmerültek akkor, amikor az egyiptomiak csillagászati és kronologiai szövegeiben előforduló írásjegyeket értelmezték. A tévedéseket a kronologiai ismeretek hiánya okozta. A füzet ára 15 krajczár.

• **Csillagász-kongresszus.** A csillagvizsgálók tizenhetedik nemzetközi közgyűlése szeptember 24., 26. és 27-én lesz Budapesten, a tudományos akadémia disztermében. Az elnökség tagjai közül Seeüger Hugó elnök müncheni, Weisz Ödön helyettes elnök, bécsi csillagvizsgáló intézeti igazgató, valamint a két titkár: Lehmann-Filhes R. berlini egyetemi tanár és Müller György tanár, potsdami csillagász, tegnap Budapestre érkeztek. — **Wlassics Gyula** vallás- és közoktatásügyi miniszter a kongresszus tiszteletére szeptember 24-én, délben egy órakor az István főherceg venoéfgadóban bantettet ad.

FŐVÁROS.

(A fővárosi könyvtár.) Hat-hét esztendő óta meg van már, mert ennyi ideje, hogy állandóan „rendezik”, de nem látott még emberfia abból egy kötetet sem. Hogy hol van meg, annak jó földy László fővárosi levéltárnok a megmondhatója, mivelhogy a „rendezés” vezetése ő rá van bízva. A tanácsot sokszor megtámadták már a „rendezés” miatt. Követelték, hogy mutassa be a könyvtárat inkább rendezetlenül, csak hogy meggyőzze az érdeklődőket afelől, hogy akad a könyvtárban néhány könyv is. A tanács úgy cselekedett, mint a karaván, amely nem törődik a közbeszólásokkal, csak halad, halad. Most régtére ráirt Toldyra, hogy október elsejére okvetetlenül rend legyen a könyvtárral. Toldy épen szabadságra ment, átadta az utasítást a segédkönyvtárnoknak. Ez nem adhatta tovább senkinek, tehát betette az asztalfiókba és szintén távozott a hivatalból vakációzás végett. A könyvtár pedig maradt úgy, ahogy volt és október elsején nem nyílik meg.

(Röck Szilárd emlékezete.) Szeptember 25-én lesz tíz esztendeje, hogy Röck Szilárd, a nagy filantróp, aki egy millió forintot hagyott emberbaráti célokra, meghalt. Az évfordulót a főváros tanitói megünneplik s bejelentették a tanácsnak, hogy azon a napon testületileg mennek ki Röck Szilárd sírjához s koszorút tesznek a sírra. A tanács tudomásul vette s maga is rendelt egy koszorút a főváros nevében Röck Szilárd emlékezetének.

(Vasut a városliget fölött.) Egy vállalkozó folyamodott a tanácshoz, hogy a városligetben a történelmi csarnoktól a korszolyaházig a tő fölött drótvasutat építhessen. A sétatéri bizottság azt javasolta, hogy a kérelmet utasítsa el a tanács, mert a tő környékét elcsufitaná. A tanács mai ülésén mellőzte a bizottság javaslatát és a középítési bizottságtól is véleményt kér, hátha az pártját fogja a vállalkozó kérelmének.

(A krisztinavárosi szinkör szubvencziója.) A főváros költségvetésében a krisztinavárosi szinkör nem szerepel, mert az anyagi támogatást a Várszínház szubvencziójából kapja. Most, hogy a Várszínházat a miniszterelnöki palota kibővítése következtében lebontják, pénz dolgában a szinkör is majd veszedelemben került. A belügyminiszter a Várszínház épületének és telkének eladásáról szóló szerződést csak azzal a feltétellel hagyta jóvá, hogy az eladás az Opera és a Nemzeti Színház intenda-

turájával kötött szerződést nem változtatja meg, azaz a főváros köteles a Várszínházért akkor is szubvencziót fizetni, ha már nem lesz Várszínház. A főváros a belügyminiszter kikötéséről értesítette a miniszterelnököt s kijelentette, hogy csak akkor adja át a színházat, ha a szubvenczió ügyét a miniszterelnök a belügyminiszterrel elintézi. Ugy látzik, a miniszterelnök már intézkedett is, mert az intendáns ma ártit a fővároshoz, hogy a Várszínház szubvencziójáról lemond, de a krisztinavárosi szinkör szubvencziójára szükség van, hogy Krecsányi társulatát biztosíthassa és kéri a tanácsot hogy kezdjen tárgyalást a szubvenczió ügyében. A tanács mindenekelőtt a budai szinibizottságtól kér véleményt.

(A Kistalud színház alkonya) Az ó-budai Kistalud színháznak nagyon bealkonyodott. A tanács ma megvonta a rendes szubvencziót, amely nélkül a színház igazgatója mozdulni sem tud. A szubvenczió havi ötszáz forintos utólagos részletekben járt, de azalatt a feltétel alatt, ha a színházban hetenkint legalább két előadást tartottak. Szeptemberben azonban be volt a szinkör zárva, mert a publikum nem látogatta s ma a tanács e miatt megtagadta a járandóság kiutalványozását.

VIDÉK.

• (Pótadó a sikkasztás miatt.) Arad megye állandó választmánya a 3 százalékos pótadón felül Krivány sikkasztásából fedezetlen 245.000 forint hiány fedezésére további 2 százalékos pótadót hoz javaslatba és a megyei tisztviselők fizetésrendezése tárgyában is javaslatot tesz a legközelebbi megyei közgyűlésnek.

• (A pápai evangélikus-református gyűlés.) Tisza Kálmán és Darányi miniszter az evangélikus-református egyházkerületi közgyűlésre Páparra érkeztek. A pályaházban Fenyvessy Ferencz főispán és Antal Gábor püspök várták őket nagy küldöttséggel. Este a vendégek tiszteletére Fenyvessy főispán fényes estélyt rendezett.

TÖRVÉNYKEZÉS.

— **Templomfosztogatók.** A múlt télen valamennyi óbudai templomban tapasztalták, hogy a perselyeket valami jómádár kitritgeti. Sokáig nem tudták a tettest kézrekeríteni, de végre május 11-én rajtaérték Bakányi Jánost, amint becsukatta magát a templomba s aztán az ajtó felnyitására távozni akart. Mialatt benn volt, hat perselyről lecsavarta a lakatot s kiszedte azokból tíz forint 44 krajczárt. Vallatóra fogták s beismerte, hogy már néhány nappal előbb is közel huszonnégy forintnyi zsákmányra tett szert ugyanily uton. Ép azon időben, amikor Bakányit elfogták, Kádár Anna cselédleány is becsukatta egyszer magát a templomba. Mikor feleletre vonták, azt mondta, hogy elájult s így rekedt benn. Mind a kettőt ma vonta felelősségre a törvényszék Lenk Gyula bíró elnöklésével. Kádár Anna megmaradt az előbbi védekezésénél s mert ellene más bizonyíték nem volt, felmentették; Bakányi Jánost ellenben a bíróság másfélévi börtönnel sújtotta. Ugy az elítelt, mint mind a két vádlott terhére az ügyész felebbezett.

— **Halálos ütés.** Végzetes szerencsétlenség történt a múlt héten Horvath Menyhért géplakatos családjá körében. Az apja megütni készült a lányát s az anya közbeugorván, őt érte az ütés arczán. Alig csattant el a hatalmas pofon, Horváthné holtan esett össze. A férjet letartóztatták, de miután az orvosi vizsgálat azt az eredményt tüntette fel, hogy a szerencsétlen asszony halálát nem az arczulütés, hanem ép akkor megkapott szivgörcse okozta, Kirchlechner vizsgálóbíró Horváthot azonnal szabadon bocsátotta. A határozat ellen az ügyészesség felebbezéssel élt, de a törvényszék is helybenhagyta s ma Horváthot kibocsátották a fogságból.

— **Köz- és váltó-ügynök.** Az érdekelték jobban vigyázhattak volna Hoblik Ottó ügynökre, aki évek óta mint ügynév szerepelt a fővárosban és fosztogatta a szegény embereket. Elvállalt mindenféle peres és perenkívüli dolgot, a felektől vett előleget bélyegre s más czimeken, aztán rendsze-

rint semmit sem tett az érdekükben. Hoblikot, a köz- és váltó-ügynököt, ismerte Kövesdi Károly hivatalosolga is s mert a derék férfiu szívesen fogadta a doktor ur czimzést, ügyvédnek hitte. Így aztán ajánlta Wolédner Károlynénak is, aki válpört akart indítani a férje ellen. Hoblik felszedett az asszonytól bélyegekre hét forint öt krajczárt, aztán többet nem mutatkozott.

— Látja Hoblik, maga így ügyvédkedett mindenfelé.

— Én, könyörgöm, csak elvállaltam ezt az ügyet is, de átadtam a pénzzel együtt Daniely György ügyvédnek.

— Valótlán ez a védekezése.

— Már miért tekintetes törvényszék?

— Azért, mert itt a bizonyítvány, hogy Daniely 1896-ban meghalt, maga meg 1897. januárjában vállalta el Wolédnérné dolgát.

Erre az irgalmatlan tromfra nem volt a vádlott elkészülve s aztán azt is beismerte, hogy özvegy Balás Istvánnétől még 21 forintot vett föl valami hagyatéki ügyének a rendezésére. A törvényszék felévi fegyházra és 30 forint pénzbüntetésre ítélte a vádlottat. Ugy a közvádlo, mint az elítelt felebbezett.

— **Verhovai a vádlottak padján.** Mikor nálunk az antiszemita világ járta, Weisz Adolf czipészmeister elkövette azt a kegyetlen viczet, hogy a Verhovai nevet vette fel. Azóta viczen használta a jóhangzásu nevet, mignem egy újabb tréfáján rajtasztott. Verhovai Adolf ur ugyanis nemrég a telefonhoz szólította Detsinyi Frigyes droguista kereskedőt:

— Viaszra van szükségem! szólit bele a telefonba.

— Kihez van szerencsém?

A derék polgártárs, nem mintha szégyelte volna a becsületes nevét, de imigy mutatkozott be: — Leichtmann Sámuel, az izraelita kórház főgondnoka vagyok.

— Van szerencsém, parancsoljon — felelte vissza a kereskedő.

És Verhovai Adolf, a ravasz suszter, rendelt tizennégy kilogramm viaszt s rögtön rá el is küldött érte egy hordárt. A boltban kiálták az árut, mert azt hitték, hogy csakugyan a kórházból rendeltek meg. Pár nap múlva kiderült a turpisság és Verhovai még egy sértő levelet irt Detsinyinek, aki őt feljelentette. Ma aztán a törvényszék, Eördögh András bíró elnöklésével, család és becsületsértés miatt vonta felelősségre a furfangos embert. A bíróság Farkass ügyész vádbeszéde után Verhovai Adolfot három havi fegyházra és tíz forint pénzbüntetésre ítélte.

— **Pörös atyafiak.** A Klinger-familia pöréi folyvást szaporodnak. A családi perpatvar tudvalevőleg azon kezdődött, hogy Klinger Zsigmond orvos válpört indított a felesége ellen, aki őt, állítása szerint, a tulajdon öcscsével, Klinger Jenő miniszteri fogalmazóval csalta meg. A pikáns válpört egy büntető feljelentés követte. Az asszony adta be a férje, Klinger Zsigmond és apósa, Klinger Sámuel ellen, zsarolással és hamis tanúszerzéssel vádolván őket. A kikapós menyecske arra alapította e panaszát, hogy a férj és após tervszerűen rendeztek egy olyan jelenetet, amikor őt a fiatalabbik Klingerrel bizalmas együttlétben találták s ekkor írásban lemondatták hetvenezer forintnyi hozományáról.

E bűnpör vizsgálata megindulván, kihallgatták Klinger Jenőt s mert ez atyja ellen vallott, ráttámadt a harmadik testvér, Klinger Béla bankár. Ez a fivér nyilvánosan, az Arany János-utcában kutyakorbácsal inzultálta öcscsét, megkérdezve előbb tőle:

— Akarod-e jóvá tenni, amit atyánk és családunk ellen vétettél?

Klinger Jenő nem adott kielégítő választ, mire két napszámos is előállt s hármában püfölték a fiatal embert. Ez nyomban a megveretés után sietett a büntetőtörvényszékhez, ahol Czekéliusz vizsgálóbírónál panaszt emelt bátyja ellen. A familia pöréi ezzel ismét szaporodtak egygyel s érdekes, hogy a királyi ügyészesség ez utcai jelenetért Klinger Béla, ugyszintén a felbérelt két napszámos ellen h a m i s t a n u z á s r a r á b i r - á s czimben indítványozta az eljárás megindítását. A vizsgálóbíró, ki csak a minap fejezte be a főbűnpör vizsgálatát, most e vád tekintetében folytatja a kihallgatásokat.

—320 klgig terjedő sulyban) 55—56 kr. Könnyű (páronkint 250 klgig terjedő sulyban: 56 1/2—57 kr. Szerbiai: Nehéz (páronkint 260 klg. felüli sulyban 54 1/2—55 krajczárig, közéj: (páronkint 240—260 kilogramm sulyban) 54 1/2—55 krajczárig Könnyű (páronkint 240 kilogramm terjedő sulyban) 53—54 krajczárig. Sertéslétszám: 1898. szept. 19. napján volt készlet 45948 darab, szept. 20-án felhajtott 532 db, szeptember 20-án elszállított 311 darab, szeptember 21-ére maradt készletben 46169 darab. A hizott sertés üzletirányzata csendes.

Budapesti konzum-sertésvásár, szept. 21. A ferencvárosi petroleum raktárnál levő székesfővárosi konzum-sertés vásárra 1898. szept. 20-án érkezett 518 drb. Készlet 276 darab, összes felhajtás 794 drb. Elszállított budapesti fogyasztásra 472 drb, elszállítatlan maradt 322 drb. Napi árak: 120—180 kilós 54.50—56. kr., 220—280 kilós 54—55.50 krajczár, 320—380 kilós 53—55.50 kr. Öreg nehez 49—51 krajczár, malacz 42—43 krajczár. A vásár hangulata lanyha volt.

Pénzügy.

Magyar jelzalog hitelbank. Amint értesülünk, a Magyar jelzalog hitelbank igazgatósága holnapután, pénteken ülést tart, amelyen a félévi mérleget fogja megállapítani.

BUDAPESTI GABONATÖZSDE.

Budapest, szeptember 21.

A levelethullajtó ószre emlékeztet a szeptemberi engagement. Ritkulnak a sorok napról napra és óráról órára, már alig van forgalom e határidőkben. Ma újabb 10.000 métermázsza búzának és 2000 métermázsza zabnak a szállítását jelentették be, azonban ezektől a felmondásoktól ugyancsak kár volt megjednie a hausse ama részének, amely gyógyíthatatlan átvételi tehetetlenségben szenved, mert hiszen a mai bejelentések átvételi napja — miután hétfőn az izraelita ünnep miatt eszünetet tart a tőzsde — csak úgy kedden esedékes, mint a holnapi felmondásoké. Ráérték volna ennél fogva a felmondással, de hát ily igazított időben ne keressünk bizgadságot a tőzsdén. A szeptemberi Búza árát bizony leszorították az eszeveszett futás közepette egy teljes negyed forinttal 8 forint 68 krajczárig, de csakhamar véget ért a vad futás, szilárdult ismét az irányzat és zárul e határidő 8 forint 81 krajczárral, az októberi és márcziusi pedig egy áron: 8 forint 55 krajczárral, tehát tíz krajczárral magasabban legalacsonyabb mai árfolyamuktól számítva.

Mondjuk: az engagement aránylag már jelentéktelen, ami abból kiviláglik, hogy a ma bejelentett tételeket mindössze nyolcz cégnek osztották ki. Ezek közül is 4—5 teljesen lebonyolítja holnapig kötéseit, úgy hogy aztán csak a hausse zöme, a sokat emlegetett átvevők csoportja marad hátra. Szombaton lesz az utolsó felmondási alkalom, tehát már a legközelebbi három nap alatt elválík, hogy akadnak-e tényleg oly megátalkodott, Istenel és a világgal meghasonlott a p a r c h i s t á k, akik csökönnyösen ragaszkodnak ahhoz, hogy az eladók effektíve szállítsák a nekik eladott búzát. Anarchistáknak keresztelte el ugyanis a „Pesti Hirlap” egy mai cikke az állítólagos konzorcium szerencsétlen tagjait.

Szenzációsnak eléggé szenzációs ez az elnevezés, de talán nem egészen találó. Egyáltalában azt hisszük, hogy e tőzsdeellenes kirohanáshoz felette rosszul választották meg az időt és alkalmat. Laptársunk, amely csak az imént azt regélt a bianco eladók díszes gárdájának nagy örömére, hogy két millió métermázsza román búza utban van Budapest felé, most kigyót-békát kiált a börzére, mivel annak vezetősége nem gátolja meg a jelenlegi árhajszát. Átolvastuk kétszer is, sőt hatványozott figyelemmel a sajtóságos felszólalást, mert úgy véltük, hogy a cikkírő talán az árleszorítás ellen követeli a karhatalommal való beavatkozást. De hogy! Egyenesen fejdívja: a börzét, hogy vessen véget a botránnyos árfelhajtásának.

Csak az a baj, hogy ez a közgazdasági förmedvény post festum látott napvilágot, mert mi úgy vagyunk informálva, hogy pénteken, e hónap 16-ik napján volt az utolsó „szilárd” nap a gabonatózsdén, azóta ott egyebet sem tesznek, mint hogy leszorítják a kursusokat, még pedig eddig csekélyke fél forinttal.

A cikk tehát nem igen iródott a napi zsurnálisztikát jellemző gyorsasággal. Ha még néhány napig vártak volna a közzététellel, talán már tárgyaltalan is lenne az abban nyilvánított kívánság, mert ha a mostani mozgalom folytatódik, nemsokára megint a 8 forintos árak szimvonalára érkezünk vissza és akkor megint „boldog lesz a magyar!”

Reméljük azonban, hogy másként fordul és hogy a mostani lanyhulás csak muló jelenség, kívánjuk is, hogy végül teljes legyen az „anarchisták” győzelme. A tőzsde pedig ez esetben nem fog interveniálni, amihez különben sem jussa, sem hatalma nincsen, ellenkezőleg ép a börze vezetőségének hazafias és érdeknélküli tagjai — és ezek vannak túlsúlyban — meglegegedéssel és őszinte örömmel fogják kísérni, ha a budapesti piac, úgy mint az emlékezetes tavalyi évben, ezuttal is magához ragadja a vezérszerepet a gabonárák minél intenzivebb felemelésében.

Különben, ha a börze meghallgatná az ilyfajta nagyon is speciális kívánságokat, csakhamar ott tartanánk, ahol a mesebeli ember, aki fiaival és szamarával békésen haladt az országúton és a járókelők kívánsága szerint azonban majd ő, majd pedig a fia títte meg a fülest, míg végre ők vitték a szamarat. Ugyis rátámadnak a tőzsdére, ha lefelé mennek a kursusok, most meg pláne akkor is kikezdek, ha az árak emelkednek. Így minden nap beavatkozhatna a tőzsdetanács, majd az egyik, majd a másik spekulációsális párt javára.

Határozottan özönvizelőtti előtti nézet pedig az, hogy a határidőpiacon inszczenirozott hausseból a termelőnek semmi haszna nincsen. Téssek megnézni a hivatalos készáru jegyzéseket. Julius végén, amikor 8 forint volt a szeptemberi búza ára, a 76 kilogrammos tiszavidéki búza 8 forint 20 krajczárt jegyzett, szombaton pedig 9 forint 50 krajczárral szerepelt ez áru a kursblatban. Ha tehát a határidő ára javul, a készáru sem marad hátra.

Az a körülmény, hogy a hausse-nál állítólag két mágnás is érdekelve van 60—60 ezer métermázsával, mitsem változtat a dolgon, mert tudomásunk szerint a Concordia-malom, a Lujzamalom, a Hengermalom és egyéb malmok is beálltak anarchistáknak és vért szomjazva, búzát akarnak. E felektől pedig csak nem lehet megvonní azt a jogot, hogy a búzát át akarják venni. Különben alig hisszük, hogy mágnásoknak 60.000 métermázsányi engagementjuk legyen, mert ez 150.000 forintnyi hitelnek felelne meg. Ilyen hitelt pedig nem szoktak engedélyezni, még ha kilencz-águ korona disziti is az illetőknek címerét.

Buzából egyébként elvelt 35000 métermázsza, (a hivatalos jelentés csak 24.000 métermázsáról számol be) 5—10 krajczárral olcsóbb áron.

A többi cikkek árai alig változtak a készáruforgalomban.

Rozs 7.—7.20 forintot, zab 5.60—5.90 forintot, tengeri 5.15—5.25 forintot, árpa 5.75—6.—forintot jegyez. A határidőpiacon pedig zárul rozs 15 krajczárral magasabban 7 forint 48 krajczáron, e cikkből ugyanis még egy szemet sem szállítottak. Zab változatlanul 5 forint 35 krajczárt jegyez, tengeri valamivel szilárdult és 4 forint 43 krajczáron zárul.

A külföldi piacokon is szilárd volt az irányzat. A Bradstreets szerint az északamerikai visible supply kített millió bushelben

Table with 3 columns: location (buzában, tengeriben), time period (e héten, a mult héten), and difference (különbség).

Az árfolyamok New-Yorkban 1 3/4 centsig terjedő, Berlinben 1/4 márkát, Londonban 6 penct, Liverpoolban 7/8 pennyt, Párisban 10 centimest tevő javulást tapasztáltak. Bécsben, ahol ma 8000 métermázsza zab szállítását jelentették be, délután szintén szilárdult az irányzat.

A hozzánk érkezett jelentések szerint az országban már roppantul aggódnak a gazdák a tartós szárazság miatt, amely, kivéve talán a homokos földeket, lehetlenné teszi mindenütt a már nagyon is sürgös szántási és vetési munkákat. Az apály folytán a Duna vizállása is oly csekély, mint amilyen már három év óta nem volt. Tegnap már

egy személyszállító hajó is megakadt Szent-Endre mellett. Bizony ezek kedvezőtlen kilátások az al-dunai flottának.

Végül regisztráljuk, hogy ma egy újabb fizetéseptelenségi eset híre terjedt el a gabonatózsdén. Egy nyirbátori czég jelentett inzolvencziát, amelynel csak a helybeli ügynökök vannak érdekelve.

Előfordult készáru-eladások.

Table with columns: quantity (Mennyiség), type (faj), location (hely), price (ár netto 100 klg. -kint), and date (kiszáru napján). Lists various grain transactions.

Raktárállomány:

Table with columns: item (Búza, Rozs, Árpa, Zab, Tengeri, Liszt), quantity (Készlet), and price (Raktárár, Silos).

Hivatalos készárujegyzések.

Table with columns: item (Búza, Rozs, Árpa, Zab, Tengeri), quantity (100 klg. készpénz-ára), and price (100 klg. készpénz-ára).

Hivatalos határidőjegyzések.

Table with columns: item (búza, rozs, tengeri, zab, repce), date (márcz, szept, okt), and price (pénz, ár).

Előfordult határidőkötések.

Table with columns for 'Délkeleti és déli úrszék', 'Délkeleti úrszék', and various commodity prices like 'buza márcz.', 'szepet.', 'okt.', 'rozsa márcz.', 'szepet.', 'tengeri máj.', 'szepet.', 'zab márcz.', 'szepet.', 'repcze szept.'.

BUDAPESTI ÉRTÉKTŐZSDE.

Budapest, szeptember 21.

A tőzsdén ma folytatódott az árhanyatlás. A bécsi tőzsde kedvezőtlen viszonyai kihatottak hozzáuk is és a nemzetközi értékek kivétel nélkül olcsóbbodtak.

Az előtőzsdén: Magyar hitelrészvény 389.50—390.50, Leszámítoló bank 257.75—258, Osztrák hitelrészvény 355.15—355.90, Osztrák-magyar államvasut 350.90—351.80, Közuti vaspálya 381.50—382, Villamos vasut 237.—238.25, Rimamurányi 251.—251.75, Déli vasut 75.50—75.75, Általános köszénbánya 90 forinton köttetett.

A déli tőzsdén előfordult kötések: Koronajáradék 9847.50, Kereskedelmi bank 1427, Salgótarjáni 613, Közuti vasut 381.57—382.50, Villamos vasut 236.—237.50, Magyar hitelrészvény 389.50—390.10, Magyar jelzálogbank 246.25, Magyar leszámítoló bank 257.25—257.50, Rimamurányi 251.—251.75, Osztrák hitelrészvény 354.90—355.50, Osztrák-magyar államvasut 350.20—351.10, Bank egyesület 101, Fiumei hitelbank 98, Magyar általános köszénbánya 88.—89.25, Magyar cukoripar 110.75, Koronajáradék 98.45—98.50.

Díjbiztosítások: Osztrák hitelrészvényekben holnapra 1—1.50) forint, 8 napra 3—3.50 frt, szeptember utóljára 7—8 forint.

Délután 1 óra 30 perczkor zárulnak:

Table with columns for 'szepet. 21.', 'szepet. 20.', and commodity prices like 'Magyar aranyjáradék', 'Magyar koronajáradék', 'Magyar hitelrészvény', 'Magyar ipar és keresk. bank', 'Magyar jelzálogbank', 'Magyar leszámítoló bank', 'Rimamurányi vasmű', 'Osztrák hitelrészvény', 'Déli vasut', 'Osztr.-magyar államvasut', 'Közuti vaspálya', 'Villamos vasut'.

Délután 4 órakor zárulnak:

Table with columns for 'szepet. 21.', 'szepet. 20.', and commodity prices like 'Osztrák hitelrészvény', 'Magyar hitelrészvény', 'Osztr.-magyar államvasut', 'Leszámítoló bank', 'Rimamurányi vasmű', 'Közuti vaspálya', 'Villamos vasut'.

TERMÉNY- ÉS ÁRUTŐZSDE.

Budapest, szeptember 21. Zsirádek irányzata lanya, az árk csökkentek; első rendű városi disznózsir 63— forint. Szilva- és szilvaiz üzletlen, az árk változatlanok.

Hivatalos jegyzések.

Table with columns for 'Faj', 'Ar 100 Előgrammonkint', 'Férfi', 'Ár', and various commodity prices like 'Diagnózis', 'Szalonna', 'Szilva', 'Hataldórá', 'Szilvaiz', 'Hataldóra', 'Szilvaiz', 'Kéz árú', 'Szilvaiz', 'Hataldóra', 'Hozemag'.

Budapesti vásárcsarnok.

Budapest, szept. 21. A vásári forgalom: Husnál a forgalom lanya, árk szilárdak. Baromfinál lanya, árk csökkentek. Halban lanya árk csökkentek. Tej- és tejtermékek nál élénk, árk szilárdak. Tojásnál lanya, árk emelkedtek. Zöldségnél élénk. Gyümölcsnél élénk, árk szilárdak. Fűszereknél csendes. Időjárás: derült, meleg. A központi vásárcsarnokban nagyban eladott élelmi czikkeek hivatalos árjegyzése a következő: Hus. Marhabusz hátulja I. 50—54 frt, II. 48—50 frt. Birkausz hátulja I. 42—46 frt, II. 40—42 frt. Borjúhús hátulja I. 64—68 frt, II. 60—64 frt. Sertéshús Isórendű 56—58.0 frt, vidéki 40—45 frt. (Minden 100 kilonkint.) Kolbász füstölt 60—80 kr (kilonkint). Sertészir hordóval 64.0—65.0 frt (100 kilonkint). — Baromfi (élő). Tyúk 1 pár 1.10—1.40 frt. Csirke 1 pár 0.60—1.20 frt. Lud hizott kilonkint 50—58 kr. — Kálontéslek. Tojás 1 láda (1440 db) 35.0—36.5 frt. Sárgarépa 100 kötés 1.00—4.00 frt. Petrezselyem 100 kötés 1.00—4.50 frt. Lencse m. 100 kiló 7—9 frt. Bab nagy 100 kiló 8—10 frt. Paprika I 100 kiló 30—60 frt, II 20—28 frt. Vaj I rendű kilonkint 0.80—0.85 frt. Tea-vaj kilonkint 0.60 0.70 frt. Burgonya, róza, 100 kiló 1.40—1.50 frt. Halak. Harsca (élő) 0.70—0.90 frt 1 kiló. Csuka (élő) 0.90—0.90 frt 1 kiló. Ponty dunai 0.30—0.50 frt.

Szesz.

Budapest, szeptember 21. Irányzat változatlan szilárd. Kontingens nyersszesz Budapesten 19.—19.25. Finomított szesz nagyban 55.50—56.—. Finomított szesz kicsinyben 56.25—56.50, Élesítő-szesz nagyban 55.75—56.—, Élesítő szesz kicsinyben 56.50—56.75, Nyersszesz adóza nagyban 54.50—55.—. Nyersszesz adóza kicsinyben 55.25—55.50, Nyersszesz adózatlan (exknt) 15.—15.—, Denaturált szesz nagyban 22.—22.5, Denaturált szesz kicsinyben 22.25—22.50. Az árk 10.000 literfokonkint hordó nélkül, ab vasut Budapest, készpénzfizetés mellett értendőek.

KÜLFÖLDI GABONATŐZSDEK.

Bécs, szeptember 21. Magasabb new-yorki jegyzésekre az irányzat szilárdul indult, de realizációkra az árfolyamok gyengébbek. Köttetett: Buza őszre 8.63—8.54—8.56, buza tavaszra 8.45—8.40—8.41, zab tavaszra 5.63—5.65, tengeri május-juniusra 4.66—4.68, tengeri szeptember-októberre 5.30, rozsa őszre 7.20, rozsa tavaszra 7—7.02 forinton.

Hivatalosan jegyeztetett:

Buza tavaszra 8.47—8.48, buza őszre 8.60—8.61, rozsa tavaszra 7.04—7.05, rozsa őszre 7.26—7.28, tengeri szeptember-októberre 5.37—5.38, tengeri május-juniusra 4.73—4.75, zab tavaszra 5.37—5.38, zab őszre 5.63—5.65, repce augusztus-szeptemberre 12.45—12.55 forinton.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDEK.

Bécs, szeptember 21. Az ultimoprolongáció előbe veti árnyékát, amennyiben nagy tartózkodásra bírja a spekulációt. Miután pedig egyes papirokban így jelesül osztrák-magyar államvasuti részvényekben nagy volt a kínálat, az egész piac el-lanyhult és valamennyi érték olcsóbban zárul. Az előtőzsdén: Osztr. hitelrészvény 356—355.35, Anglo-bank 156.—, Union-bank 294.—, Osztrák földhite 440, Landerbank 224.50. Osztrák-magyar államvasut 352—351.25, Dunagőzhajózási 427, Déli vasut 75—75.25, Alpesi bánya 167.30—166.90, Fegyvergyár 214, Májusi járadék 101.25, Osztrák koronajáradék 101.40, Török sorsjegy 59.10—59.30, Német márka 58.88 forinton.

A déli tőzsdén: Osztrák hitelrészvény 355.—, Anglo-bank 155.—, Bankverein 264.75, Union-bank 293.50, Landerbank 223.50, Osztrák-magyar államvasut 350.—, Déli vasut 74.75, Elbevolgyi vasut 261.—, Észak-nyugoti vasut 243.—, Török dohányrészvény 131.—, Alpesi bánya 166.40, Májusi járadék 101.25, Török sorsjegy 59.—, Német márka 58.90 forinton.

Délután 2 óra 30 perczkor jegyezték: 4 2/2%-os papírjádék 101.15, 4 2/2%-os ezüstjádék 101.—, 4/2%-os osztrák aranyjádék 121.15, Osztr. koronajáradék 101.35, 1860. sorsjegy 140.60, 1864. sorsjegy 194.75, Osztrák hitelsorsjegy 199.25, Osztrák hitelintézeti részvény 355.—, Angol-osztrák bank 155.50, Union-bankrészvény 293.50, Bécsi Bankverein 264.50, Osztrák Landerbank 223.75, Osztrák-magyar bank 905.—, Osztrák-magyar államvasut 350.—, Déli vasut részvény 74.75, Elbevolgyi vasut 260.50. Dunagőzhajózási részvény 454.—. Alpesi bányarészvény 166.40, Dohányrészvény 130.—, 20 frankos 9.53 1/2, Császári kir. vert arany 5.69, Londoni váltóár 120.05. Német bankváltó 58.85. Tramway 508.—. Az irányzat nyomott.

Bécs, szeptember 21. A déli tőzsde zárlata után jegyeznek: Osztrák hitelrészvény 355.—, Magyar hitelrészvény 389.50, Anglo-bank 155.50, Bankver. 264.50, Union-bank 293.70, Landerbank 224.—, Osztr.-magyar államvasut 350.—, Déli vasut 74.75, Elbevolgyi vasut 260.75, Északnyugoti vasut 234.50, Török dohányrészvény 130.—, Rimamurányi 250.25, Alpesi bánya 166.40, Májusi járadék 101.17, Magyar koronajáradék 98.40, Töröksorsjegy 58.80, Német márka azonnali szállít. 58.88, Német márka ultimóra 58.90 forinton.

IDŐJÁRÁS.

A m. kir. országos meteorológiai intézet távirati jelentése 1898. szeptember 21-én reggel 7 órakor

Table with columns for 'Állomások', 'Légnomás', 'A hőmérséklet', 'Csapadék', and various city names like 'Árváralja', 'Bécs', 'Buda', 'Csepel', etc.

A barométer a francziai tengerparton süllyedt és azézt a légnomás maximuma az Alpeyek és Kárpátok táján zárt alakot öltött. A minimum a skandináv fölszigeten van. Az időjárás északi Európában burús és részben esős, délen pedig általában száraz. Hazánkban tegnap már igen kevés hólyan volt és így az idő ismét száraz lett. Az éjjeli lehelés fokozódott és azert a reggeli hőmérséklet alacsonyabb lett. A szelek gyengültek. A Dunánál és északon az előző reggel köd volt. Hétfőn felhős, kissé melegebb és jobbára száraz idő várható.

VIZÁLLÁS.

— Szeptember 21-én. —

Table with columns for 'Folyó', 'Vízmértés', 'Vízállás', 'Áradás', 'Folyó', 'Vízmértés', 'Vízállás', 'Áradás', and various river names like 'Száva', 'Duna', 'Tisza', 'Dráva', etc.

Jelek magyarázata: * = Jéges víz; + = Olajvíz; - = 0 alatt; < = áradt; > = apadt; ? = költözött. Megjegyzések: A Dráva mellékén volt kevés csapadék. Csakfolyón 10 mm. A folyók apadó jellegűek, kivéve a Drávát, amely Vassád-án Barcsig áradt. Az összes folyók vízállása nagyon alacsony. Gázlok mélyregei: Körölyvassal 130 cm., Vajtkánál felső 160 cm., alsó 160 cm., Reményinél 170 cm., Lipótnál felső 145 cm., alsó 170 cm., Bacsánál 148 cm. a vízjárás.

BABEL.

Franzia regény.

(45)

Írta: Augustin Filon.

Az agg hölgy szeméi — ezek a kicsi barna szemek, melyek már nyolczvan év óta kielégíthetetlen kíváncsisággal figyelik meg a világot — fölrágtak a malicziától és Waldenné nem tudott tovább ellentállani a kísérésnek, hogy egy szinpadi coup-t inszczenirozzon. Gunyos és határozott hangján mondta tehát:

— Ne bámuljon engem, kedvesem. Ha nem kutatom a Pauline titkát, ez annak a jele, hogy tudom.

Hosszu párbeszéd következett ezután, amely egy titokzatos mosolyt hagyott hátra a fiatal asszony ajkain.

A tél vége felé Paulinenak néhány szabad napja volt, melyet Finchleyben töltött el. Egy este, mikor a sógorok szobájukba mentek, hogy átöltözködjének, Amy így szólt:

— Julien egy utazót, valami hírlapírót hívott meg ebédre, ki valahonnan messziről jön. Lehet, hogy érdekes dolgokat fog nekünk mesélni. Ha ön véletlenül előbb készülne el a toalet-jével mint én, nem lesz terhére, hogy őt fogadja?

— Miért volna ez terhémre? Hisz nem vár rám más feladat, mint hogy valami beszélgetést kezdjek vele, nemde édes? Majd leültem és felhívom figyelmét arra, hogy szép idő van. Azt hiszem, hogy ez minden, amit egy szegény leánytól kívánni lehet.

— Oh! szólt a fiatal asszony kacagva, azok az emberek, akik a világ másik részéről jönnek, nem kívánnak egyebet, mint hogy őket hagyják beszélni.

Öltözködése után, mely nem tartott sokáig, a fiatal leány elsőnek jött le és egyedül volt a nagy szalonban, melyben a gázlángok még nem égtek. A nyílt ablakon át egy pillanatra a kertet nézte, melyet az esthomály burkolni kezdett s aztán a zongorához ült. Elfelelte a várt látogatót és álmodozni kezdett arról, aki mindig vele volt magányos perceiben, főleg pedig a nap e nyugtalan és vésszes szakában. Már nem volt eléggé világos, hogy a hankjegyeket előlvassa, de ujjai, odatapadva a billentyűkhöz, önmaguktól találtak meg egy melódiát, mely örökön visszhangzott a lelkében, habár fennhagyon sohasem

énekli többé: Amor dalát, melyhez annyi emléke fűződik. Reszkető hangon, halkan dudolta a dalt.

Mikor az utolsó sorok mely megindulásától reszketve keltek ajkain, egy halk nesz elárulta, hogy nincs egyedül a szobában. Megfordult és Grenville Stanley állt előtte, mint egy szellem, melyet dala idézett fel.

Felsikoltott és a zongorába fogódzott, hogy el ne dőljön.

— Ön!... Hogyan lehetséges ez?... Azt mondták nekem, hogy egy utazó, egy hírlapíró...

— Én vagyok az.

Alázatosan és komolyan tette hozzá:

— Ha jelenlétem kellemetlen önnek, szóljon egy szót és távozom... De ez rettenetes volna. Oly régen várom ezt a pillanatot és oly sokat kellene önnek elmondanom!

— Mit akar ön nekem mondani?

— Oh, nem védeni akarom magam; semmit a multról... Sok rosszat mondtak rólam, nemde?

— Nem kellett elhinnem.

— De igaz volt. Ön elűzött engem; jól tette. Azt hiszi, hogy nem sikerült volna ön elé kerülnöm és védenem magam, ha igaz lett volna ügyem? De nem, magam itéltem el önmagam. Szerettem önt, oh! szenvedélyesen szerettem önt, de nem úgy, mint ahogy önt szeretni kellett. Elutaztam: nem tehettem egyebet.

— Miért kellett elutaznia?

— Hogy ne lássam többé, hogy gyógyuljak, hogy feledjek. Megkísértem, de nem sikerült. Bárhova mentem, mindenütt csak önt láttam magam előtt. Önt láttam, ugy mint az imént s hallottam a dalt, melyet most énekelt:

Szeretned kell, míg az álmoknak vége Szeretned kell míg eljő a halál...

Stanley elhallgatott s Pauline kis szünet után így szólt:

— Tehát most visszajött?

— Mert éreztem, hogy más ember vagyok. Azt mondtam magamban, hogy ha nem tudok élni ön nélkül, hát ki kell önt érdemelnem. Megváltoztattam életmódomat. Mikor elhagytam Angliát, mihaszna voltam, egy semmirekellő, egy jó családból valóm járdataposó. Ma dolgozom és munkámból élek.

— A zenéből?

— Nem. Ez nem ment volna oly gyorsan. A művészet szabad óráim gyönyöre, de nem keresetforrásom. A távolból leveleket írtam egy képes-újságba, melyek feltűnést keltek. Szerencsémre épen akkor egy nagy napilapnak levelezőre volt szüksége a kontinens egyik fővárosában és felajánlotta nekem ezt az állást. Elfogadtam és a dolog sikerült. Nos találja ki, hogy melyik főváros az?

— Páris!

— Igen, ez a szép, ez az egyetlen Páris, melyről ön gyermekkorra óta ábrándozik s melyet én szeretek, mert ön is szereti. Egy csinos, árnyékos utcában, mely egyik elegáns és vidám negyedben van, bérletem lakást. Az orkélyemet kertté varázsoltam, melyet a nap sugárkévi aranyoznak be s melyen ilyképen teljes pompájában élvezem az ős tavaszi napokat... Egy hónapja, hogy így rendeztem be ezt a fészket, melybe csak a feleségemmel akarok visszatérni.

— A feleségével?

— Igen, szólt Stanley, a leány kezeit megradva, vele, akit egyedül és végtelenül szeretek... Csalódtam talán, amikor ezeket az álmokat szőttem?

Mielőtt Pauline válaszolhatott volna, a felretolt függöny mögül Amy mosolygó feje bukkant elő.

— Szabad?

Háta mögött Waldenné kérdezte:

— Igent mondott? unokahugocskám lesz?

— Látom, hogy összeesküvést szöttek ellenem, szólt Pauline, kinek arcát az előcsarnokból jövő fény és a könyvekben uszó boldogság kifejezése borította el.

— Kétségkívül, válaszolt Stanley. De az asszonyok mindig meghusitják az összeesküvéseket, melyekben részt vesznek... Ön egy pillanattal előbb lépett be Delaunayné asszony, mint ahogy kellett volna.

— Meghalunk az éhségtől! — szólt vidáman Amy. De ha Pauline kezét nyújtja önnek, hogy őt az asztalhoz vezesse, akkor ön tudni fogja, miképp tarthassa meg ezt a kezét örökre.

A fiatal leány e szavak hallatára boldogan fűzte karját a Stanleyébe, ki e mozdulattól mindent megértett.

Folytatása következik.

A szerkesztésért felelős: Kálnoky I. h. szerkesztő.

A budapesti értéktőzsde hivatalos árjegyzései 1898. szeptember 21-én.

Table with multiple columns listing market prices for various goods, bonds, and currencies. Columns include 'Állampapírok', 'Záloglevelek', 'Elsőbbségek', 'Részvények', 'Bankok', 'Takarékpénztárak', 'Közlekedési vállalatok', 'Külföldi vállalatok', 'Pénzmekek', and 'Váltak árfolyama'. Each entry lists the item name, its price in 'péNZ' and 'ÁRU'.

SZÍNHÁZAK.

Budapest, csütörtök, 1898. szeptember 22-én.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Évi bérlet 165. Havi bérlet 9.

Mariana.

Dráma 4 felv. írta J. Echeagaray. Fordította dr. Szalai Emil.

Személyek:

Mariana Clara Trinidad Daniel Montoya Don Pablo Don Joaquin Don Castiño Luciano Felipe Claudia Sztolga P. Márkus Nagy Dolya Szecsnyay Mihályi Gyenes Bercsenyi Gabányi Dezső Latabár Doré M. Narecsiz

Kezdet 7 órakor.

MAGY. KIR. OPERAHÁZ

Évi bérlet 67. Havi bérlet 1.

Tannhäuser

és a wartburgi mester-dalnokok.

Regényes opera 3 felvonásban. Szövegét és zenéjét írta Wagner Richard. Fordította id. Abrányi Kornél.

Személyek:

Hermann Erzsébet Tannhäuser Wolfram Walter Biterolf Henrik Reinart lovag Vénus Pásztorfia Ney D. Diósgyőné Lariza Takács Kertész Várady Kiss B. Kornay Kaczér M. Bertis

Kezdet 7 órakor.

NÉPSZÍNHÁZ.

A fehér egér.

Operette 3 felvonásban és 6 képből. Írták Chivot és Dura. Ford. Kürthy Emil és Erdélyi Zoltán. Zenéjét szerzették Yasseur Léon és De Thuisy.

Személyek.

Cordesco báró Paul Verdier Florestan Gimpold, pincér Joseph Paimpol Gohardin Chappusard apó Gustav, festő diák Rosette Paimpol Cordesco báróné Amánda Németh Szirmai Lubinszky Tollagi Horváth V. Várnai Ujvári Talián Ida Küry Klára Z. Bárdi Gazsi M.

Kezdet 7 órakor.

WALTER B. kávéháza

VIII., József-körút 29. sz. alatt.

Naponta

zene-hangverseny

A híres Miskolczy Géza pécsi zenekara által.

A Kőbányai Király-Sörfőző

dr. Korányi és dr. Kötly egyetemi tanár urak által gyógykezelésre ajánlott

„Malátasör”

Idegbajokban, vörösségűségűnél, emésztési zavaroknál, gyengeségűnél stb. kiváló sikerrel használhatók.

Legkellemebb üdítő-ital.

Megrendelhető a gyári irodában Kőbányán, vagy a városi irodánkban VII., Kertész-utca 40.

Egy fog 1.50.

Fogak és fogscrok

tíz évi jótállással.

Papoknak, tanítóknak, hivatalnokoknak 40% engedély. Pontos és lelkiismeretes kiszolgálás.

KOSZTOLÁNYI ARTHUR

fogspezialista

Budapest, Kerepesi-ut 64. szám, II. emelet.

VIGSZÍNHÁZ.

759. szám. — 759. szám.

Harmadszor:

A végrehajtó.

Bohózat 3 felvonásban. Írták Sylvane és Artus. Fordította dr. Héldi Izor.

Személyek:

Chéradama Octavie Brocotel, ügyvéd Antoinette Larglette Pimporet Kapitány Cyprienne Marianne Zélie, szakácsnő Rendőrbiztos Borszalga Justine Hegedűs Nikó L. Góth Molnár L. Szerény Gyöngyi Gál Delli E. Boross Makrocayné Magyar Rónaszi Murkóczy

Kezdet 7 és fél órakor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Az áruló.

(Secret service.)

Dráma az angol-amerikai polgárháborúból 3 felvonásban. Írta S. W. Gillette. Fordította Fái J. Béla.

Személyek:

Randolf, tábornok Varney Alfréd, fia Edith, leánya Thorne, szízes Arrelsford Miklós Karolina Maxwell, hadnagy Foray Ellison Dumont Henry 1. tiszt 2. tiszt 3. tiszt 1. ordonnáncz 2. ordonnáncz Halasi Breznai A. Rázahegyi György L. Balla K. Molnár L. Somló E. Giréthy K. Kemény L. Hidasai K. Fűződi B. Szentmiklóssy Karlos A. Várdaly Essenyey Kalmár J.

Kezdet 7 és fél órakor.

VÁROSLIGETISZÍNHÖR

Igazgató Feld Zsigmond.

Háromláb

kapitány.

Énekes bohózat 3 felvonásban. Írta: Kövesi Albert és Faragó Jenő.

Kezdet 7 órakor.

BUDAI SZÍNHÖR

A kornevillei harangok.

Operette 3 felvonásban.

Kezdet 7 órakor.

Színházi műsorok.

Table with 7 columns: Day, Nemzeti Színház, M. kir. Operaház, Vig Színház, Népszínház, Magyar Színház, Budai Színház. Rows: Péntek, Szombat, Vasárnap d. u., Este.

MOST Pollatschek-féle czipőraktár VIII., Kerepesi-ut 23. sz. Van szerencsém a nagydíjazott fővárosi és vidéki vevőimet... Képek czipőkről.

Finom női fehérneműket és menyasszonyi kelengyéket Kanitz Ferencz és Tsa. szepességi vászonraktára Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 11.

Kőbányai Király-Sörfőző-részvénytársaság. Alaptőke: 4,800.000 korona. Telefon: 61-50. Maláta-sör. Bajor módra készült ezen legjobb sörgyártmányunk arra van hivatva, hogy az enemi külföldi árukat kiszorítsa.

SOMOGYI MÓR tenár, államilag képesített okl. zenetanár, zongoraművész igazgatása alatt álló magán ZENE-CONSERVATORIUMAI IV., Károly-körút 2., I. em. VII. ker., Erzsébet-körút 44., I. emelet. Ének, Hegedű, Góndonka, Fuvola, Czimbalom, Szavalás, Francia nyelv, Zeneesztan, Irodalomtörténet, Festészet, Zeneélettörténet.

Fontos tudóvesszéseknek a Pater Kanten-féle nemes fenyő-kivonat. Becker János gyógyszerháza a Szt. Háromsághoz 1292 BILÉD, (Torontál-megye).

Több száz szoba asztalos- és kárpitos BÜTOR Patyi Testvérek 10- és székvárosi bútortelep. Képek bútorkészítésről.

AZ ORSZÁGOS HIRLAP APRÓ HIRDETÉSEI

Minden szó 2 krajczár.

Vastagabb betűkből szedve 4 krajczár.

Ha a hirdető címét is közli a hirdetésben, vagy a választ poste-restante kéri, akkor minden közlés után még 30 krajczár a hirdetés postautalványon beküldeni, s a szöveget az apróhirdetést postautalványon beküldeni, s a szöveget az apróhirdetést postautalványon beküldeni, s a szöveget az apróhirdetést postautalványon beküldeni.

Kiadóhivatal: VIII. kerület, József-körút 65. szám.

Előre fizetendők készpénzben, levélbélyegekből vagy postautalványon.

Czölstörli is lehet a szöveget s a levéljegyeket beküldeni. Minden krajczár kincstári bélévelleték is fizetendő. — Czölstörli is lehet a szöveget s a levéljegyeket beküldeni. Minden krajczár kincstári bélévelleték is fizetendő.

LEVELEZÉS.

Je cherche la connaissance d'une jeune demoiselle parlante le français pour la conversation et correspondance. Lettre — peut être avec photographie — indiquante un rendez vous prié sub „François” à l'expedition. Discretion parfaite. 6236—1

Intelligens, fiatal, szép leány ismeretség hiányában, ezután szeretne megismerkedni egy jóllásu fiatal emberrel. Levelet a kiadóhivatalban. „Elvira” jelige alatt. 6246—1

fizom holgyet, kint szombaton e lapra figyelmessé tettem, lenne szives életjelt adni magáról, hogy közelebi ismeretség lehetséges e. Levelet a kiadóhivatalába kérek „Szerelm” jelige alatt. 6312—1

Íparosnak levele van a kiadóhivatalban. 2041—1

Írálja-e! Már több egy heténél, hogy irtam innen. Talán még ki sem hozatta; úgy várok pedig magáról valami hírt. Küldjön érte. E czimben van a postán és írjon mindig a magáénak, most én is a maga újságát olvasom. 2043—1

Írpadnak levele van a kiadóhivatalban. 6300—1

HÁZASSÁG.

Nősülni szeretnék, kellő ismeretség hiányán ez uton kívánnék egy jó családbeli izr. vall. szép leánnyal ismeretséget kötni, kinek 8—10.000 írt készpénzhozamánya van. Komoly ajánlatok. Ismeretlen 29— alatt e laphoz czimzendők. Diskreczió biztosítva. 6154—2

Kiszolgált altiszt (iparos) nősülni szándékozik. Szép és kedves leányt önjait lehető rövid idő alatt nőül venni. Pénz mellékes. Levelet a pontos hely és idő meghatározásával, hogy hol és mikor találkozzunk „József 6” czimre e lap kiadóhivatalához czimzendők. 6310—2

ALLÁST KERES.

Teljesen érett fiatal ember ki jól zongorázik, korrepetitornak, vagy zongoraóra adására ajánlkozik. 6923—3

Kereskedelmi akadémiát végzett bankhivatalnok, ki már önállóan vezetett bankot, állást keres szerény feltételek mellett. Czime a kiadóhivatalban. 6290—3

100 koronát adok annak ki, nekem hivataliszoigai vagy pénzbeszedői állást szerez előkelő nagyobb intézetnél, esetleg övadékkal. Czime a kiadóhivatalban. 6224—3

Kisasszony, ki a kereskedelmi szaktanfolyamot most végezte kitűnő eredménnyel, a gép- és gyorsírásban jártas, sürgősen keres irodai állást szerény igényekkel. Czime a kiadóhivatalban. 6194—3

ALLÁST KAPHAT.

Biztos jövőt és nagy mellékkeresetet biztosíthat mindenki magának, különös előismeret és tüke nélkül. Kelendő, nagyon keresett fogasztási czikk, otthon mellékfoglalkozásként, olcsón előállítható s nagy haszonnal bárhol értékesíthető. Czime a kiadóhivatalban. 2045—4

Kerestetik nőtlen gazdatiszt. Czime a kiadóhivatalban. 6925—4

Övönő, kinek gyakorlata van, ovoda részére kerestetik. Czime a kiadóhivatalban. 2029—4

OKTATÁS.

Gyorsírászatban magyar, némelben kiképez és vizsgára előkészít okl. gyorsírótanár. Czime a kiadóhivatalban megtudható. 2025—5

Bölcsészethallgató nevelői, vagy correpetitori állást keres. Czime a kiadóhivatalban. 2027—5

Számtani órákat óhajtok venni kereskedelmi végzett egyéntől. Czime a kiadóhivatalban. 6296—5

Prof. parisien Conversation française-anglaise, 10 lecons fl. 5., lecons particuliers á des dames distinguées. Adresse á l'Expedition. 6196—5

HÁZ- ÉS TELEK-ELADÁS.

Megbízható és jártas egyén, kik venni vagy eladni szándékoznak házat és telket (Ujpest környékén), jutányosan közvetít. Az érdeklődők forduljanak hozzá egész bizalommal. Czime a kiadóhivatalban. 5268—7

fi Ságymányoson, valamint Agyalföldön-Szené-utczában, néhány telek jutányos árban eladó. Czime a kiadóhivatalban. 5402—7

Rákos-Palotán a Széchenyi-telep, illetőleg a kör vasut közvetlen közelében egy 12000 négyszögöl nagyságu ölenkint 3-25, telek jutányos árban eladó. 5256—7

ELADÁS.

Őszi-barack és szőlő 5 kl. kosárral 1 írt 25 kr. Bor 1897-iki 25 írt, 1895-iki 28 írt hektónként vasuton feladva. Hazai szállóvezető Raksányi Károlyné, Balaton-Henyében. 2038—8

Butorvevőknek, mielőbb szükségletüket beszerzik és Lengyel butorraktárt, Belváros Kecskeméti-utca 6. hol mindennemű butorok egyszerű és díszes kivitelben tulfalhalmozott raktár miatt bámulatos olcsó áron eladatnak. 6891—8

Elegáns menyasszonyi ruha olcsó áron eladó Czime a kiadóhivatalban. 2088—8

VÉTEL.

Magyar Compass 1873—1888-iki évfolyamaimogvételre kerestetnek. Ajánlatok az év megjelölésével a kiadóhivatalba. 6046—9

Egyenruha, gyalogsági, megvételre kerestetik. Czime a kiadóhivatalban. 6288—9

Használt előszoba- szekrényt keresek megvételre. Czime a kiadóhivatalban. 6298—9

KIADÓ SZOBÁK.

Teljes ellátást kaphat két fiatal ember a jövő tanévre egy tisztességes izr. családnál, közel az Erzsébet-körút és a Barcsay-utczához. Czime a kiadóhivatalban. 5914—10

LAKÁS KERESTETIK.

Jóforgalmu pálinkamérés kerestetik megvételre, lehetőleg munkás vidéken, és lakással egybekötve. Ajánlatok M. K. jelgével a kiadóhivatalba kéretnek. 6256—11

SZOBA KERESTETIK.

Csinosan butorozott lépcsőházba nyíló szobát keresek a József-körúton, az Üllői-ut közelében, 18—20 írtért. Ajánlatokat a kiadóhivatalba kérek „Szoba 6292” czim alatt. 6292—12

KIADÓ LAKÁSOK.

Két külön bejáratu szobából és konyha stb. álló lakás az V. kerületben Vadász-utczában azonnal kiadó Ugyanott egy műhelynek, vagy raktárnak alkalmas, az utcára nyíló nagy pincze is kiadó. Czime a kiadóhivatalban. 6164—13

KÖNYVEK.

Jó francia regényeket szeretnék venni könyvtárba berendezéséhez. Ajánlatokat a czim és az ár megjelölésével a kiadóhivatalba kérek „Könyvtár” jelige alatt. 6262—15

KIADÓ BOLTHELYISÉGEK.

Írodának, műhelynek, divatszalonnak, egyleti helyiségnek, vivóteremnek, magániskolának vagy nagy lakásnak alkalmas nagy helyiség 1-ső emeleten azonnal kiadó. Czime a kiadóhivatalban. 3662—17

KÜLÖNFÉLE.

Köhögésnél, rekedszégél vegyen 30 krért Réthy-féle Pemetefti-czukorkát. 1537—18

Tisztességes nő lakást és teljes ellátást kaphat a József-körút közelében intelligens családnál. Czime a kiadóhivatalban. 6250—18

A feltaláló Dr. Meidinger tanár er által kizárólag kitélesített
Meidinger kályhagyár
Heim H., Budapest és Bécs
cs. és kir. udvari szállító.
Kittűnő hírnevű és s kir. kiz. szab. kályháink
MEIDINGER-OFEN
H. HEIM
valóságban osakis főnkunkhan
Budapesten, Thonet-udvar, kaphatók.

Nagy **MIKSZÁTH KÁLMÁN**
Katángly-Naptár-a
1899-re,
melyet az ORSZÁGOS HIRLAP előfizetői ingyen fognak megkapni
hirdetések közlésére a legalkalmasabb.
Hirdetéseket elfogad:
az ORSZÁGOS HIRLAP KIADÓHIVATALA
VIII. ker., József-körút 65. szám.

Mindennemű ócska
ajtók
és
ablakok
mért után, teljesen befalazásra készíthető. Olcsón kaphatók
Temesváry Géznál
Budapest, Ujvácsár-tér 4.

Makulatura-
papir
olcsón kapható
Bővebbet a kiadóhivatalban.

A szabadalmazott
„FAIRBANKS”-mérlegek
százados rendszerűek, tolosúlyos fémmérőárral bírnak és a híd minden pontján egyenlően mérlegelnek.
Gazdasági-, szekér-, marha-, zsák- és raktári mérlegeinket.
Különösen gazdaság, gazdaságok, középületek és üzletek részére a legjobb megválasztással ajánljuk.
Gazdasági egyenlőségűek, kedvezményben részesülnek.
„FAIRBANKS” mérleg- és gépgyár-
részvénytársaság.
Budapest, Andrassy-ut 14. Gyár: Váczi-ut 156.
Megrendelések közvetlen közp. irodánkhoz Andrassy-ut 14. sz. intézendők.

Fontos önvédelemre.
Bull dogg-Nemesis
6 lövelő revolver csak

4 írt
Börténre, szíjjal és töltényvel 5 írt. Vadászfegyverek nagy választékban.
FÖLDESZYL
puskaféves Budapest. Muzsón-körút 3. Vidéki szüküld és utánval vagy pénz előzetes-beküldésre kapható. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Való-
di francia különlegességek osakis F. Berguet-ronald fia legújrafevesebb párisi gyárosól legelőnyösebben beszerzhetők
Polgár Sándornál
Budapest, VII., Erzsébet-körút 50.
Részletes képes árjegyzék ingyen és bérmentve küldetk.

Hirdetések felvételnek lapunk kiadóhivatalában VIII., József-körút 65.